

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementenprijs : 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie : Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

VIJFTIEN JAAR TOEPASSING DER WET VAN 15 JUNI 1935

Rede uitgesproken door Mr RENÉ VICTOR voor de Vlaamse Conferentie der Balie
bij het Hof van Beroep te Gent, op Zaterdag 22 April 1950

Het was een gelukkige gedachte van het bestuur der Vlaamse Conferentie bij het Hof van Beroep te Gent deze vergadering te beleggen, om het tot stand komen te herdenken der wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken. Het komt mij immers voor dat het in de rechtswereld waarin wij leven, dagelijks kan vastgesteld worden hoe door vele juristen de buitengewoon grote betekenis dezer wet niet steeds naar behoren wordt beseft.

Nu deze wet reeds vijftien jaar bestaat zijn er toch nog velen die er zich niet voldoende rekenschap van geven dat het stemmen van deze wettekst een van de belangrijkste veroveringen geweest is van de Vlaamse beweging, al zullen de uiteindelijke gevolgen van deze verovering zich slechts na jaren volledig openbaren.

Het is voor mij een groot voorrecht dat uw bestuur op mij beroep heeft willen doen om het woord te voeren op deze herdenkingsvergadering. Ik heb inderdaad gedurende jaren steeds op deze wet gehoopt, ik heb steeds geloofd in haar volstreckte noodzakelijkheid en ben steeds doordrongen geweest van het uitzonderlijk belang der wettelijke regeling van het taalgebruik in gerechtszaken; in de zeer bescheiden mate mijner krachten heb ik er mede voor geijverd en het is dan ook met een groot genoegen dat ik zal trachten hier vandaag het bilan op te maken van de toepassing dezer wet gedurende de laatste vijftien jaar.

De werkelijke betekenis der wet van 15 Juni 1935 kunnen wij slechts naar waarde schatten wanneer wij het taalgebruik bij de rechtsbedeling beschouwen, niet enkel in verband met de onmiddellijke ervaringen van de practijk, doch wel van uit een hoger standpunt; wanneer wij het vraagstuk zien in het licht der algemene doelstellingen van de Vlaamse herwording.

In dit licht is de wet van 15 Juni 1935 onbetwistbaar wel de gewichtigste die op taalgebied werd uitgevaardigd.

Verre van mij dat ik het belang zou onderschatten der wetten op de vervlaamsing van het onderwijs, met in de eerste plaats deze betreffende de vervlaamsing der Universiteit te Gent. Het leggen van een

eentalige grondslag bij het onderwijs, dat de sleutel is van de volkspvoeding, is vanzelfsprekend voor een volk van onberekenbare betekenis. Het is de voorwaarde van elke oorspronkelijke beschaving.

En ook het gebruik van de volkstaal, zoals ze opgelegd is door de wet in bestuurlijke aangelegenheden, is een maatregel van verre draagwijdte, vooral waar de evolutie van het staatsleven ons voortdurend meer en meer omsluit met een net van steeds aangroeiende administratief-rechtelijke regelingen.

Maar het gerecht! In het kader van de staatsrechtelijke organisatie van een gemeenschap staat het gerecht helemaal bovenaan. Men heeft het gerecht genoemd de laatste schuilplaats van onze vrijheden; wij moeten er vooral in zien de laatste waarborg der zedelijke gaafheid van een volk. De taak van het gerecht gaat immers oneindig verder dan het beslechten van zuiver materiële belangen door vonnissen en arresten. Zijn werkelijke zending streeft het enkel afwegen van belangen-betwistingen verre voorbij. Het gerecht tilt ons op en verplaatst ons in een sfeer van immateriële waarden, waarin de angst van het individueel geweten bevrediging vindt in de serene luchten van billijkheid en rechtvaardigheid.

Vandaar het verheven prestige van het gerecht; vandaar het enigszins religieus karakter der rechtsbedeling; vandaar het haast bovenmenselijke der taak van de magistratuur aan wie het voorbehouden is — niettegenstaande haar eigen menselijke zwakheid — medemens te beoordelen en zich in te spannen om de diepste roerselen der menselijke ziel te ontleden en ze naar billijkheid en recht te waarderen.

Vandaar de niet minder verheven taak der balie die er in bestaat de bedoelingen der individuen te doorgronden en gepassioneerd te zoeken naar een maatstaf, die tot het verwezenlijken van het recht zal dienen aangelegd; taak die aan de balie een niets ontziende offervaardigheid oplegt om haar rechts-overvtuiging te doen triomferen.

Dit uitzonderlijk prestige van al degenen die deelachtig zijn aan de rechtspractijk, van al degenen die zich bewegen rond het altaar waarop als het ware

met godsdienstig ceremonieel het recht gezocht, gevonden en toebedeeld wordt, dit prestige kan wel hoogten en laagten kennen naar gelang de historische en politieke wisselvalligheden, doch in de brede rangen van het volk, in al de lagen van de gemeenschap en niet het minst in het hart van de eenvoudige mens, blijft het even hoog tronen en blijft het ongeschonden bewaard.

Daarom heeft ook het rechtswezen zulke enorme invloed in een land. Daarom wordt door de bevolking met zulk eerbiedig ontzag opgezien naar de juristenstand, die het monopolie heeft der rechtsbedeling en daarom is deze juristenstand als een lichtende spiegel waarin het volk het ideale beeld zoekt van zijn eigen dieper wezen. Daarom is deze juristenstand in zulke allerhoogste mate toonaangevend op cultureel gebied. Hij vormt onbewust het hogere voorbeeld, waarin op de meest intense wijze de deugden van een gemeenschap geacht worden te zijn geconcretiseerd, omdat psychologisch en algemeen geestelijk de meest verheven en meest verantwoordelijke taak door deze juristenstand wordt vervuld.

Zijn gedragingen, zijn cultuur, de beschavingsnormen welke deze stand huldigt zullen op een ongevenaarde wijze uitstralen over de volksmassa.

* * *

Tussen deze beschavingsnormen is het gebruik van de taal een der belangrijkste elementen. De taal is immers niet alleen een technisch uitdrukkingsmiddel dat op mechanische wijze willekeurig door een ander zou kunnen vervangen worden.

Heeft er ooit iemand op meer doeltreffende en meer aandoenlijke wijze geschreven over de diepere betekenis van de moedertaal als August Vermeylen in zijn «Verzamelde opstellen»: de taal «die met «onze gedachten zelf geboren is en die uit ons wezen» niet meer te wissen is..., de taal met de oneindig veel » onuitlegbare dingen, die alle hun grond in ons diepst » eigen zelf hebben..., de taal waarin wij slechts » juist, organisch, zowel het eenvoudigste als het » grootste kunnen uitdrukken..., de taal die in zich » iets draagt van het geheim leven zelf van ons » zuiverste verlangen.»

Die liefde tot de taal, die in elk gezond volk bestaat, is niet alleen een sentimentele gehechtheid aan een uitdrukkingsmiddel dat zo innig verweven is met het diepste in ons zelf. Juist die diepe en onverbreekbare samenhang tussen de mens en de taal, waarin hij is opgevoed, waarin hij heeft leren denken en waarin hij van jongsaf al zijn gevoels heeft gegoten, maakt dat de volledige ontwikkeling van de persoonlijkheid in de meest gunstige zin slechts mogelijk is door middel van de eigen taal. Men kan menigvuldige talen leren lezen en spreken, het is echter uitgesloten dat het mogelijk zou zijn in een andere taal dan diegene, die men vanaf zijn prilste jeugd heeft gesproken, tot een zekere graad van volmaaktheid te komen.

De kennis van een vreemde taal kan niet hoog genoeg gewaardeerd worden ten einde iemand in de mogelijkheid te stellen te genieten van de weelde van vreemde culturen, maar de rijkdom van woordenschat, de verfijnde stijl, het gepaste woord, de subtiële nuance en de fijne geestige zet, dat alles kan men slechts bereiken in één enkele taal, zijn eigen moedertaal.

Bij elk volk komt de gemeenschappelijke taal tot haar uiterste volmaaktheid in de gecultiveerde kringen, waarbij de juristenstand, zoals reeds gezegd, een zo belangrijke rol speelt. In die middens bereikt zij haar hoogste verfijning en het is vandaar uit dat

het goede voorbeeld uitstraalt over de massa. In elk land is het de taal die gesproken wordt door de élite die het voorbeeld vormt waarnaar de massa streeft en dat ze tracht zo dicht mogelijk te benaderen.

Van uit een zuiver sociologisch oogpunt is het dus niet onverschillig welke taal er in hogere kringen en vooral in de juristenstand gesproken wordt en wanneer de taal, die men in die middens hoort, er een andere is dan de volkstaal, heeft dit euvel nog een heel andere betekenis dan dat het een gevoel wekt van wrevel en hoogste onbillijkheid wanneer de rechtsaangelegenheden behandeld worden in een taal die de rechtsonderhorigen niet verstaan — zoals dit gedurende bijna honderd jaar in ons land het geval geweest is.

Het weldadig voorbeeld van verfijning en hogere beschaving in eigen taal ontbreekt en het gevoel zal zich inplanten bij de eenvoudige mensen dat, telkens wanneer het gaat om belangrijke aangelegenheden, telkens wanneer de gewichtigste vraagstukken dienen opgelost te worden, zoals dit gebeurt bij de rechtsbedeling, de eigen taal niet voldoet en te kort schiet. Zo wordt stilaan de mening verbreid dat voor de meest ernstige dingen het gebruik van een vreemde taal zich opdringt.

* * *

Dit is nu juist het tragische geweest gedurende zovele jaren in onze Vlaamse provinciën, dat het standenonderscheid, dat zich noodzakelijkerwijze in elke gemeenschap voordoet, ten onzent gekenmerkt was niet in de eerste plaats door hogere beschaving, die als een weldadig voorbeeld op de massa zou inwerken, doch door een verschil van taal. Elkeen die wenste op te klimmen tot een hogere stand had in de allereerste plaats één moeilijkheid te overwinnen, namelijk de grondige kennis van de Franse taal. En het kwam er niet op aan de kennis van deze taal te verwerven om op brede wijze van de schitterende Franse cultuur te kunnen genieten, doch het beoogde doel was vooral het vlot spreken van het Frans om deze taal te kunnen gebruiken in meer verfijnde middens en bij alle aangelegenheden van hogere orde.

Zo is dan bij zovele van onze Vlaamse mensen de overtuiging doorgedrongen dat van het ogenblik dat hun kinderen maar behoorlijk de Franse taal kennen, al het overige ten slotte zonder belang wordt. Zo ziet men in eenvoudige middens de meest belachelijke pogingen aanwenden om door de meest artificiële middelen een zekere kennis van het Frans bij de jeugd aan te kweken in de volle overtuiging dat daardoor het sociaal vraagstuk voor de jongeren in grote mate is opgelost en dat ze door de kennis van de vreemde taal vanzelf gaan behoren tot de hogere élite.

Ondanks alle taalwetten is deze mentaliteit nog steeds levendig in een zeer groot aantal families. Men kan nog dagelijks ten allen kante de pijnlijke en potsierlijke vervorming der jonge geesten vaststellen die tot het noodzakelijk resultaat leidt dat de eigen taal op volstrekt onbehoorlijke wijze gekend is, terwijl van de vreemde taal enkel een relatieve kennis wordt verworven, die meestal een bespotting is van deze taal zelf.

De juristenstand, waarschijnlijk meer nog dan welke andere ook, heeft gedurende jaren deze toestand gekend en buiten de oneindige reeks grieven, die de Franse rechtsbedeling in de Vlaamse gewesten had doen ontstaan, is er steeds in onze volksgemeenschap dit vergiftigend voorbeeld geweest dat al wat betrekking had tot de rechtsbedeling, zich uitte door middel van het Frans.

* * *

Om de juiste betekenis van de wet van 15 Juni 1935 nauwkeurig te beseffen is het nuttig eens terug te denken aan de toestand zoals ikzelf en velen onder u deze gekend hebben een dertigtal jaren geleden, in de periode wanneer ik aan de balie kwam, en u even in te denken in het gemoed van de jonge jurist die in die tijd zijn intrede deed in het rechtsleven.

Degenen die gevormd zijn in de jaren vóór 1914 en die de geweldige strijd hebben mede beleefd, die in die periode op zulk ondankbaar terrein, gevoerd werd voor de Vlaamse herwording, kunnen zich slechts met moeite vandaag nog het gemoedsleven herinneren dat hun alsdan eigen was. Al deden zich vóór 1914 nog de laatste golfslagen gevoelen van het romantisch flamingantisme der 19e eeuw, toch was voor de jongeren van die tijd de Vlaamse gedachte geworden tot een van de gewichtigste elementen van hun geestelijk leven. Zij hebben in die tijd met een uitbundig enthousiasme de geweldige heropleving mede gemaakt van onze Vlaamse letterkunde sedert 1890; de literaire beweging van 1880 in Nederland heeft op hen een allerdiepste invloed gehad. Zij hebben er zich rekenschap kunnen van geven door de uitzonderlijk schitterende bloei der Vlaamse schilderkunst b.v. en ook der andere kunsten, dat er ten slotte niets was verloren gegaan van de geweldige levenskracht die de grootheid heeft uitgemaakt van de Vlaamse geschiedenis in het verleden, doch naast de grote geestdrift die deze literaire en artistieke herleving verwekte, was bij de jonge flaminganten de redelijke bezinning ingetreden tengevolge van de onberekenbare invloed die werd uitgeoefend door het werk van August Vermeylen en van Lodewijk De Raedt.

En de herleving van de Vlaamse kracht op alle gebied was bij de jongeren geen verarming, geen isolering in eigen kring, doch ging gepaard met een intense belangstelling op internationaal gebied. Het contact met Nederland werd nauwer aangesloten. De Nederlandse wetenschappelijke werken drongen meer en meer door en met bewondering stelde men vast welke geweldig brede horizon door de Nederlandse wetenschap werd bestreken, hoe — in tegenstelling met de meeste Franse wetenschappelijke werken, die enkel in eigen bodem de nodige levenssappen vonden, hoe rijk dan ook deze bodem moge wezen — de Nederlandse wetenschap bevrucht werd door de meest verscheiden culturen en men kwam spoedig tot de overtuiging, dat op zovele gebieden de prestaties van de Nederlandse wetenschap hoger stonden in kwaliteit dan vele Franse werken, die in ons land beschouwd werden als het summum van degelijkheid en diepte.

De jonge intellectueel, die 30 jaar geleden zijn intrede deed in het rechtsleven, voelde zich vol heerlijke beloften, vol frisse en parate kracht om in het door hem gekozen vak iets bij te dragen tot de grootheid van het Vlaams geestelijk leven, om een inspanning te doen, hoe bescheiden ook, die zou bijdragen tot de verheffing van het Vlaamse rechtsleven en tot de heropleving der Vlaamse wetenschap.

* * *

Diegenen die mijn ouderdom hebben zullen zich herinneren hoe in het leven aan de Balie al die goede bedoelingen dadelijk geremd werden en hoe zoveel werkkraacht, die nuttig had kunnen aangewend worden tot bevordering der Vlaamse rechtswetenschap, is moeten opgeslorpt worden in de onverkwikkelijke Vlaamse strijd die het geweten oprong.

Immers het ganse midden waarin de jonge Vlaamse jurist werd ingeleid, was haast uitsluitend eentalig Frans. Wel werd er in het Vlaams gepleit in straf-

zaken, maar hoe dikwijls werden de Vlaamse pleidooien door de magistraten niet aanhoord met een geduldige verveling en bij hoeveel Vlaamse advocaten was de gekende formule « Mon client m'autorise à plaider en français » niet het middel geworden om de fransgezinde rechters te behagen? Doch wanneer in strafzaken ook in het Vlaams werd gepleit was het Vlaams pleidooi voor de burgerlijke rechtbanken een grote uitzondering en bij de rechtbanken van koophandel was ze in werkelijkheid volkomen uitgesloten en werd een poging om in het Vlaams te pleiten niet minder beschouwd als een revolutionaire daad. En bij het Hof van Beroep te Brussel b.v. heb ik gedurende jaren de toestand gekend dat, buiten enkele zeer zeldzame uitzonderingen, in burgerlijke en handelszaken, volstrekt nooit de Vlaamse taal gebruikt werd.

Ook het gezellig leven aan de Balie was hoofdzakelijk opgeslorpt door de activiteit der Franse Conferenties. Wel bestonden enkele Vlaamse pleitgenootschappen en trachtten deze verdienstelijk Vlaams pionierswerk te verrichten, doch het getal hunner leden was gering, zij werden hoofdzakelijk beziel door een paar offervaardige enthousiasten, doch werden over het algemeen beschouwd als half-revolutionaire en half-bohème middens, die voorzeker niet naar buiten konden gelden als vertegenwoordigende lichamen der Balie.

Wie in die tijd in contact kwam met het praktische rechtsleven beseft ten volle welke heroïsche strijd er in de vroegere jaren reeds was moeten geleverd worden om stilaan hier en daar een bres te schieten in het systeem der volledige verfransing. En zovele flamingantische incidenten bij de rechtsbedeling, waarvan ik een overzicht gegeven heb in mijn boek « Een eeuw Vlaams rechtsleven », incidenten die zo dikwijls waren voorgesteld als originele en enigszins belachelijke manifestaties, werden toen geschat naar hun volle betekenis. Namen als deze van Vuylsteke, Jossion, Adolf Pauwels en zovele anderen werden met dankbare verering genoemd in het midden der jonge Vlaamse juristen. En met erkentelijkheid werd terug gedacht aan die oorspronkelijke en onafhankelijke geest die Edmond Picard geweest was, die in het midden van de verfransde Brusselse rechtswereld opgekomen was voor de Vlaamse rechten. En met een diepe eerbied werd er ook teruggezien op de pogingen die sedert het begin van het onafhankelijk bestaan van ons land door zovelen waren aangewend geworden om, al was het op zeer schuchtere wijze, de eerste zaden te planten voor de ontkiing ener Vlaamse rechtswetenschap. En men dacht met verering aan degenen die zich hadden ingespannen voor het bezorgen van de Vlaamse wetteksten, een Ledeganck, een De Hondt, een De Hoon, een Bellefroid, waarvan de arbeid nooit genoeg kan geprezen worden; en ook aan degenen die in 1897 de roekeloze poging gewaagd hadden een tijdschrift te stichten, volledig gewijd aan het Vlaams wetenschappelijk rechtsleven, het « Rechtskundig tijdschrift » dat gedurende zovele jaren een baken geweest is voor de Vlaamse rechtsbeweging.

Men dacht ook terug aan diegenen die zich hadden afgesloofd in de hitte van de parlementaire strijd, zoals een Cooremans, een Devigne en zovele anderen, om de wetten af te dwingen op het gebruik der Nederlandse taal in strafzaken.

Wie dertig jaar geleden in de rechtswereld kwam, besepte pas ten volle hoe dit alles, hoe weinig belangrijk ook op zichzelf, toch verwezenlijkt was geworden in de meest onverkwikkelijke atmosfeer, met een minimum van middelen, zonder de zo onontbeerlijke

hulp van een Vlaams hoger onderwijs, niettegenstaande de overweldigende invloed van de Franse juridische cultuur en spijs een algemene onbekendheid met de Nederlandse juridische wetenschap. Wanneer men nagaat hoe de eerste strijders voor de vervlaamsing van het gerecht hebben moeten zwoegen te midden van tegenkanting, van verdachtmaking en van ongebreidelde weerstand, voelt ons gemoed zich vervuld met verbaasde bewondering voor de sterke levenskracht en het onwrikbaar geloof van deze Vlaamse pioniers en voor het werk dat door hen spijs alles toch verwezenlijkt was geworden.

* * *

Wie vandaag aan de Balie komt, kan zich de toestand van 30 jaar geleden haast niet meer voorstellen.

Tot die verandering heeft vanzelfsprekend in de eerste plaats bijgedragen de heilzame maatregel der vervlaamsing van de Gentse universiteit. Al is deze vervlaamsing ook slechts ondanks de hardnekkigste tegenstand kunnen afgedwongen worden, toch hebben zich zeer spoedig de vruchten ervan veropenbaard. Andere rechtsfaculteiten zijn gevolgd en wij hebben in korte jaren tijds een opbloei gekend van de Vlaamse rechtswetenschap die werkelijk verbazend mag genoemd worden. Kluyskens, Van Dievoet, Fredericq, Simon, De Beus, Gunzburg, Van Bauwel en zovele anderen hebben op korte jaren een aantal rechtsgeleerde werken aan de Vlaamse gemeenschap geschonken die de basis vormen voor de toekomstige ontwikkeling.

Op deze wetenschappelijke prestaties heeft men met vaste voet kunnen steunen om de laatste vesting te veroveren en de wet van 15 Juni 1935 op de volledige vervlaamsing der rechtsbedeling in de Vlaamse provincien af te dwingen.

* * *

Het grote argument, dat door de tegenstrevers van deze wet naar voren werd gebracht, was het argument van de vrijheid. Waarom diende er dwang opgelegd te worden om het gebruik der talen bij de rechtsbedeling te regelen? Zou niet door de invloed van het Vlaams hoger onderwijs en de heropleving van de Vlaamse wetenschappelijke literatuur stilaan de vervlaamsing der rechtsbedeling vanzelf gegroeid zijn, zonder dat hiervoor dwangmaatregelen vereist waren?

Ik ben een groot vriend van de vrijheid en een beslist tegenstander van staats tussenkomst op zovele gebieden waarop deze tussenkomst zich in de laatste jaren zo intens doet gevoelen. Doch het argument van de vrijheid in verband met de wet op de vervlaamsing van het gerecht is een slecht argument.

Dat de grondwet zelf in haar artikel 23 de regeling van het taalgebruik in gerechtszaken voorziet, is een eerste aanwijzing dat onze grondwetgever dergelijke regeling als noodzakelijk en onvermijdelijk heeft beschouwd, doch er is meer dan dat. De staat heeft tot allereerste plicht de cultuur van een volk te bevorderen. Zijn geestelijke zending is het voornaamste van de taak die hij te vervullen heeft. Het materiële is tijdelijk, vergankelijk en het verdwijnt; het geestelijke alleen blijft. De grootheid van een volk wordt bepaald door zijn geestelijke prestaties en juist daarom heeft de staat tot plicht het geestelijke, het culturele vóór alles te beschermen.

Het is een van de gewichtigste doelstellingen die de staat dient na te streven: de invloed van de élite te doen doorstralen over de massa om aldus aan de eenvoudigen de kans te geven zich op te heffen tot het hoge voorbeeld dat hun gesteld wordt. Daarom heeft de staat in de eerste plaats te zorgen dat deze

taak van de élite niet onmogelijk gemaakt wordt, dat niet door taalverbastering en vervreemding van eigen wezen de kloof tussen de hoger beschaafden en de eenvoudige man onoverbrugbaar zou worden, zoals dit gedurende zovele jaren geweest is tengevolge van de taalbarrière.

Het vormen van een juristenstand, waarvan het voorbeeld weldadig zal inwerken op de menigte tengevolge van het reusachtig prestige dat aan deze stand eigen is in de volksmening, is een taak die voor de staat van essentieel belang is.

Daarom kon de vroeger bestaande toestand niet bestendigd blijven, daarom moest in de Vlaamse provincien de juristenstand, — magistratuur en advocatuur, — vervlaamsd worden, daarom moest er een wet tot stand komen die het taalgebruik bij de rechtsbedeling op zodanige wijze regelde dat deze Vlaamse juristenstand er kwam.

* * *

Voor de practische verwezenlijking van deze maatregel zijn ontelbare projecten en voorstellen uitgewerkt geworden. Wat is er niet gezwoegd in de Vlaamse pleitgenootschappen, bij de Bond der Vlaamse rechtsgeleerden en in talrijke politieke middens om het nodige voorbereidende werk te leveren dat voor de vervlaamsing van het gerecht onontbeerlijk was. Het is mij niet mogelijk in deze beknopte spreekbeurt een overzicht te geven van al deze pogingen en voorstellen, doch in verband met de laatste hardnekkige strijd, die in het parlement geleverd is geworden, ten einde het tot stand komen der wet van 15 Juni 1935 te verzekeren, zou ik hier enkel drie namen willen vermelden, waaraan de Vlaamse juristen grote dankbaarheid verschuldigd zijn.

Eerst Mr Hector Le Bon, wiens ganse leven bezielde is geweest door de strijd voor de Vlaamse gedachte en die een van de schitterendste voorvechters geweest is voor het ideaal der vervlaamsing van het gerecht. Mr Le Bon heeft niet alleen in zovele politieke vergaderingen en vooral in de Belgische senaat hardnekkig het tot stand komen van de wet van 15 Juni 1935 verdedigd, doch ik herinner mij piëteitvol hoe deze oude man in zijn laatste levensjaar de moed had om de strijd voor de wet op de vervlaamsing van het gerecht te brengen buiten het Parlement vóór de openbare mening en hoe hij onvermoeibaar van stad tot dorp ging, niettegenstaande zijn hoge ouderdom, om in volksvergaderingen de noodzakelijkheid der regeling van het taalgebruik in gerechtszaken te gaan verdedigen. De oude man is gestorven korte tijd na het tot stand komen der wet van 15 Juni 1935 en het is mij een zalig gevoel te bedenken welke grote vreugde deze wet, waarvoor hij zo heftig had gestreden, hem in zijn laatste levensdagen zal gebracht hebben.

Ik dien ook te vernoemen Mr Hendrik Marck, die in de Kamer van Volksvertegenwoordigers de verslaggever geweest is van de wet van 15 Juni 1935 en die deze wet heeft verdedigd met een hardnekkigheid, een doordrijvendheid en een offervaardigheid, die hem ten allen tijde de dankbaarheid der Vlaamse juristen zullen verzekeren en die zo terecht de wet van 15 Juni 1935 naar zijn naam hebben doen noemen.

Ik wil eindelijk ook nog in dit verband de naam vermelden van minister Paul Emile Janson, een man van Franse beschaving en cultuur, doch met een grote onpartijdigheid, een grote staatsmanswijsheid en een klaar doorzicht in de geestelijke behoeften van zijn landgenoten. Ieder die het tot stand komen der wet op de voet heeft gevolgd, weet dat ze stellig zonder

de moedige en begripvolle houding van de Minister van Justitie, Paul Emile Janson, niet in haar huidige vorm zou zijn gestemd geworden. De nagedachtenis van deze mens, die tijdens de bezetting in de pijnlijkste omstandigheden als martelaar is gestorven, zal bij de Vlamingen hoog in ere worden gehouden.

* * *

Welke is nu de mening die de Vlaamse juristen er betreffende de wet van 15 Juni 1935 op nahouden nu vijftien jaar toepassing hun de gelegenheid heeft gegeven haar op haar innerlijke waarde te toetsen? Het wordt door niemand ernstig betwist dat in het algemeen de wet voortreffelijk kan genoemd worden en dat ze voorzeker de beste is van de verschillende taalwetten die in België zijn uitgevaardigd geworden. Het is de enige wet waarin een doeltreffende sanctie voorzien is. Deze wet heeft ons onmiddellijk een rijke oogst van Vlaamse rechtspraak gegeven en ze heeft wat het pleidooi betreft in belangrijke mate de vroeger bestaande toestand gezuiverd. Het feit dat er brede overgangsbepalingen voorzien zijn en dat alle verkregen rechten angstvallig geëerbiedigd zijn geworden, dient ook als een van haar hoedanigheden te worden vermeld. Ondanks die overgangsbepalingen geeft ze ons de absolute zekerheid dat binnen enkele jaren, ook wat het pleidooi betreft, de rechtsbedeling in de Vlaamse provinciën uitsluitend eentalig Nederlands zal zijn.

Ook dient erkend te worden dat hare toepassing geschied is op eerlijke en loyale wijze en dat er zich noch wat betreft de magistratuur, noch wat betreft de Balie ernstige incidenten of klachten hebben voorgedaan.

Voorzeker zouden nog kleine details kunnen geschaafd worden en zijn er nog enkele bepalingen die bij nader onderzoek enige aanleiding tot kritiek zouden kunnen geven. Doch dit zijn onbenulligheden die niets wijzigen aan de algemene geest van de wet en er mag met stelligheid getuigd worden dat er in heel het Vlaamse land, in geen enkel midden, een stem opgaat om de wet te wijzigen of te herzien.

* * *

Wil dit nu zeggen dat door de toepassing van de wet van 15 Juni 1935 het ideaal verwezenlijkt is geworden van de Vlaamse juristen, het hoger cultureel ideaal van de uitbouw ener verfijnde Vlaamse beschaving, dat hen zozeer voor ogen heeft gestaan en waartoe de wet van 1935 en de vervlaamsing van de rechtsbedeling zelve, naar hunne overtuiging, slechts middelen zijn geweest? Deze vraag mogen wij geenszins bevestigend beantwoorden en in dit verband is soms de desillusie van hen, die met volle overtuiging voor het gekomen van deze wet gestreden hebben, in de laatste jaren, zeer groot.

Dat er in de Vlaamse rechtswereld afvalligheden voorkomen, is een natuurlijk en onvermijdelijk verschijnsel, dat zich in elke geestelijke beweging voordoet. De drang van het persoonlijk belang en allerlei private aangelegenheden zijn soms van dien aard dat een « hogere liefde voor een lagere » wordt opgegeven. Al doet het ons wel een nijpende pijn soms zonen van confraters, die destijds in onze rangen stonden, thans aan de Balie te zien komen met een volgestrekte onverschilligheid ten opzichte van het Vlaamse rechtsleven waaraan hun vader zijn beste krachten had gewijd! Die afvalligheden die meestal het gevolg zijn van gebrek aan hoger geestelijk leven of van slecht begrepen eigenbelang zijn gelukkig vrij zeldzaam en worden ten overvloede vergoed door talrijke uitstekende jonge

juristen, die van fransen huize, zich terdege reenschap geven van de geestelijke noodzakelijkheden der gemeenschap waarin zij leven en die zich in de Vlaamse rechtswereld uiterst verdienstelijk maken.

Doch bij de doorsnee Vlaamse jurist die thans normaal zijn bedrijvigheid uitoefent in een vervlaamste atmosfeer is de toestand verre van ons voldoening te kunnen geven.

Er worden thans Nederlandse besluiten en nota's uitgewerkt en Nederlandse vonnissen en arresten geveld, doch helaas hoe erbarmelijk is zeer dikwijls de juridische stijl waarin deze stukken worden opgesteld. Voordat ik een kritiek zou durven uitbrengen op de beslissingen der rechtsmachten, zou ik er in de eerste plaats willen op wijzen hoezeer de Balie tekort schiet in het gebruik van een behoorlijke Nederlandse rechtstaal of zelfs in het gebruik van een behoorlijke Nederlandse stijl in het algemeen. En wanneer, op dit terrein, al onze hoop op de jongeren gesteld was, hebben wij tot ons leedwezen moeten vaststellen dat zovelen, die hun hoger onderwijs in het Nederlands hebben genoten, toch bij het opstellen van hun besluiten en van hun nota's een taal en een stijl gebruiken die ellendig dienen genoemd te worden.

En ook de juridische stijl van de vonnissen en arresten laat zeer veel te wensen over. Er zijn gelukkig vele uitzonderingen, doch hoe dikwijls gebeurt het niet, wanneer ik voor het « Rechtskundig Weekblad » mededeling bekom van beslissingen onzer rechtsmachten, die uiterst interessant zijn, wat de inhoud van de beslissing betreft, dat het haast onmogelijk is ze te drukken wegens de gebrekkige taal waarin ze zijn opgesteld. Dit is natuurlijk te wijten aan de omstandigheid dat onze juristen nog maar zeer weinig in het Nederlands lezen, dat veelal hun Nederlands opstel een vertaling is uit het Frans, dat zij volstrekt vreemd staan tegenover de merkwaardige stijl die in de Nederlandse rechtsliteratuur en de Nederlandse jurisprudentie tot zo hoge bloei is gekomen, waar men steeds zozeer het juiste woord voor het juist begrip vindt, waar met zoveel degelijkheid en tevens met zoveel sierlijkheid onze taal wordt gebruikt. Het is ten eerste te vrezen dat aan het euvel van de onmogelijke stijl onzer Vlaamse juristen moeilijk zal kunnen verholpen worden zolang ze niet op intense wijze geoefend worden in de regelmatige lectuur van Nederlandse rechtswerken en Nederlandse rechtspraak. Op dit gebied valt echter nog alles te doen. Zelfs in onze universiteiten is het contact met het Nederlandse rechtsleven nog maar onbeduidend en in de bibliotheken onzer Balies zijn zelfs de elementaire werken betreffende het Nederlands recht niet aanwezig. Hierin verandering brengen is een dringende taak die met ijver dient aangevat.

Doch het is duidelijk dat er zich stilaan verbetering in de toestand voordoet. Ik wil enkel als voorbeeld aanhalen de taal waarin de Nederlandse arresten van ons Hof van Verbreking worden gesteld. In den beginne na het tot stand komen der wet van 15 Juni 1935 waren sommige van deze Nederlandse arresten haast onbegrijpelijk en thans kunnen ze reeds gepubliceerd worden in een zeer behoorlijke vorm, die nog wel verre van de volmaaktheid blijft, maar die toch geen aanleiding meer geeft tot de kritieken die in den beginne zo scherp dienden te zijn.

Erger nog dan met de geschreven teksten staat het met de pleidooien en hier dragen de leden van de Balie een zeer zware verantwoordelijkheid. Hoe zou er iets kunnen terecht komen van het weldadig cultureel voorbeeld van de juristenstand op de volksmassa wanneer bij de pleidooien voor onze rechtbanken en hoven niet de algemeen beschaafde omgangstaal gebruikt

wordt, doch een, soms wel smakelijk, doch laagstaand dialect. Het is een schandelijke tekortkoming van de advocaten aan de eerbied, die ze voor de rechtsmacht verschuldigd zijn, wanneer ze het aandurven in hunne pleidooien eenvoudig hun dialect te gebruiken en niet, al ware het uit zuivere beleefdheid, de nodige moeite doen om in het pretorium een beschaafde taal te spreken. En op dit gebied komen ook de magistraten aan hun taak tekort wanneer ze niet de advocaat terechtwijzen die zich vóór hen uitdrukt in een taal die niet past bij de hoge waardigheid der rechtsbedeling.

Doch dit besef is bij vele van onze magistraten nog niet doorgedrongen. Al eerbiedigen zij op loyale wijze de wettelijke tekst, door uiterlijk zijn bepalingen op strikte wijze toe te passen, in hoeveel gevallen gebruiken zij zelf niet een onbehoorlijk dialect en in hoeveel meer gevallen nog is niet de omgangstaal tussen de magistraten onderling, bij beraadslagingen en alle andere voorbereidende werkzaamheden die leiden tot de rechterlijke beslissing, uitsluitend Frans. Het is een van de taken in de toekomst weggelegd voor de Bond der Vlaamse Rechtsgeleerden dat er door hem bij de benoemingen in de magistratuur zou gewaakt worden opdat deze benoemingen aan de Vlaamse gemeenschap de waarborg zouden verzekeren dat het ideaal, dat nagestreefd is geworden tijdens de strijd voor de vervlaamsing van het gerecht, niet zou ontaarden door de aanstelling van magistraten die niet bewust zouden zijn van hun culturele plicht tegenover het volk waarover ze recht te spreken hebben.

Al deze bezwaren kunnen trouwens samengevat worden in één enkele vaststelling, namelijk deze dat er in onze tijd in het algemeen bij de meesten, die deelachtig zijn aan de rechtsbedeling, een geest heerst van gemakzucht en van slordigheid, die uiterst pijnlijke gevolgen heeft. De plicht wordt vervuld en daardoor is het geweten gerustgesteld; doch de ijver voor degelijk werk, de liefde voor de volmaaktheid zijn helaas zo dikwijls ver te zoeken zowel bij de advocaten als bij de magistraten.

Beide vatten al te zeer de taak die ze vervullen op als een gewoon beroep, waarbij enkel de ambitie van het materiële welslagen of van de bevordering de enige prikkel is. Al te zeer ontbreekt bij velen van onze juristen een humanistische opvatting van de rechtspraktijk, waarbij de geest helemaal opgaat in het vervullen van een hogere zending en waarbij de dagelijkse arbeid steeds beschouwd wordt van uit het oogpunt ener verheven doelstelling.

Alles zou veranderen wanneer deze humanistische opvatting dieper doordrong in het gemoed van de Vlaamse rechtsgeleerden.

De Vlaamse jurist moet terdege beseffen dat hij zijn activiteit niet mag beschouwen als een gewoon beroep of als een stiel, doch dat hij een verder gelegen taak heeft te vervullen, namelijk een voorbeeld te zijn in de opgang van het Vlaamse volk naar hogere beschaving.

Daarom is bij de Vlaamse jurist een dubbel bewustzijn noodzakelijk. In de eerste plaats datgene dat de juridische arbeid door hem enkel mag opgevat worden als een volstrekt wetenschappelijke bedrijvigheid, dat hij het recht moet zien in het brede kader der sociale wetenschap en dat filosofische en historische belangstelling op geen enkel ogenblik mogen afwezig zijn uit zijn arbeidsveld.

Daarnevens moet hij ook steeds in zich het bewustzijn dragen dat hij door de taak, die hij vervult, medewerkt aan de culturele grootmaking van zijn volk. Vaderlandsliefde is in de eerste plaats volksliefde en hij die niet de behoefte voelt zijn dagelijkse arbeid te richten in de lijn der culturele opvoering van zijn volk schiet op erbarmelijke wijze aan vaderlandsliefde tekort. Het behoort de Vlaamse juristen in loyale wedijver met de Waalse juristen te streven niet alleen naar de edelste opvatting van het recht, maar tevens naar de meest verheven vorm waarin de rechtsbedeling zal plaats vinden.

Het is enkel het doordringen van dit dubbel bewustzijn bij de Vlaamse juristen dat de wezenlijke vrucht zal zijn der wet van 15 Juni 1935.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

2e Kamer. — 6 Maart 1950.

Voorzitter : M. Louveaux.

Raadsheer-Verslaggever : M. Daubresse.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Onrechtmatige daad. — Geen verantwoordelijkheid van de ouders krachtens artikel 1384, lid 2, B.W. en artikel 6 van de wet van 1 Augustus 1899 voor de daden van hun ontvoogd kind.

De ouders zijn niet aansprakelijk voor de schade veroorzaakt door hun, overeenkomstig art. 477 B. W. « ontvoogd » kind en evenmin voor de aan dat kind opgelegde boete.

De verantwoordelijkheid van de ouders krachtens art. 1384, lid 2, B. W. zowel als krachtens art. 6 van de wet van 1 Augustus 1899 berust op een wetmatig vermoeden van schuld, hierin bestaande dat de ouders de schade-veroorzakende daad van hun minderjarig kind niet hebben belet, terwijl zij de mogelijkheid en dienvolgens de plicht daartoe hadden. Zulks impliceert in de gedachtengang van de

wetgever, dat de ouders een volledig gezag hebben over het kind, hetwelk hun toelaat de daad te beletten. Zoals volgt uit art. 372 B. W., staat het kind van zijn ontvoogding af echter niet meer onder het gezag van zijn ouders. Aan dezen kan niet verweten worden, dat zij geen gebruik hebben gemaakt van een gezag, dat hun krachtens de wet ont-nomen is.

Giet, Nicolas t./ Giet en cons.

Gelet op het bestreden vonnis, de 17e November 1949 gewezen door de Correctionele Rechtbank te Verviers, rechtdoende in hoger beroep;

1) Over de ontvankelijkheid van de voorziening :

Overwegende dat aanlegger slechts in de zaak betrokken is als burgerlijk verantwoordelijk voor Giet, Raymond;

Overwegende dat het bestreden vonnis ten laste van aanlegger geen veroordeling heeft uitgesproken ten voordele van de beklaagden Giet Raymond en van Raes Robert, noch een vordering van aanlegger tegen de beklaagden heeft verworpen; dat de voorziening, in zover als tegen dezen gericht, niet ontvankelijk is, daar zij zonder voorwerp is;

II) *Over het enig middel*: schending van de artikelen 6 der wet van 1 Augustus 1899, 194 van het Wetboek van Strafvordering, 372, 477 en 1384 van het Burgerlijk Wetboek, doordat het bestreden vonnis de aanlegger burgerlijk verantwoordelijk verklaart: 1) voor de door zijn zoon, Giet Raymond, opgelopen veroordeling wegens op 15 September 1948 gepleegde inbreuken op de artikelen 418 en 420 van het Strafwetboek en op het Koninklijk Besluit van 1 Februari 1934; 2) voor de veroordeling tot betaling van schadevergoedingen, ten bate van de burgerlijke partij Aimé Michaux uitgesproken, zulks terwijl voormelde Giet Raymond op 27e Maart 1947 ontvoogd werd:

A) In zover de voorziening gericht is tegen de beslissing op de vordering van het Openbaar Ministerie:

Overwegende dat uit de beweegredenen van het bestreden vonnis blijkt dat dit vonnis de aanlegger burgerlijk verantwoordelijk verklaart voor de veroordelingen, uitgesproken ten laste van zijn zoon, Giet Raymond, betichte, om reden dat deze minderjarig is en bij zijn vader inwoont; dat het volgens het vonnis zonder belang is voor de toepassing van artikel 6 der wet van 1 Augustus 1899 dat het minderjarig kind, vóór de dag van het misdrijf, overeenkomstig artikel 477 van het Burgerlijk Wetboek, ontvoogd werd;

Overwegende dat de verantwoordelijkheid, gevestigd bij artikel 1384, alinea 2 van het Burgerlijk Wetboek waarop artikel 6 der wet van 1 Augustus 1899 wijst, voortvloeit uit de door de wet vermoede fout, welke de ouders hebben begaan doordat zij de daad niet hebben belet, die aanleiding geeft tot deze verantwoordelijkheid, terwijl zij de mogelijkheid en dienvolgens de plicht hadden dit te doen;

Overwegende dat deze verantwoordelijkheid, juist omdat ze op een wettelijk vermoeden steunt, van strenge interpretatie is;

Overwegende dat, in de gedachte van de wetgever, indien de vader, of bij gebreke de moeder, voor de daad van hun minderjarig kind moeten instaan, dit is om de reden, dat zij er een volledig gezag over hebben, hetwelk, met zorg uitgeoefend, hun zou toegelaten hebben de daad te beletten die aanleiding geeft tot deze verantwoordelijkheid;

Overwegende dat, van zijn ontvoogding af, het minderjarig kind niet meer onder het gezag van zijn vader en moeder blijft, zoals dit volgt uit artikel 372 van het Burgerlijk Wetboek; dat, wanneer de ouders door de wet zelve van hun gezag beroofd zijn, hun niet als fout kan aangewreven worden dit gezag niet uitgeoefend te hebben om hun kind van een daad af te wenden, wanneer zij de macht niet meer hadden om hem deze daad te verbieden;

Waaruit volgt dat het bestreden vonnis, in zover het, uitspraak doende op de vordering van het Openbaar Ministerie, de aanlegger burgerlijk verantwoordelijk verklaart voor zijn ontvoogde minderjarige zoon, de in het middel bedoelde wetsbepalingen schendt;

B) In zover de voorziening gericht is tegen de op de burgerlijke vordering van Michaux Aimé gewezen beslissing:

Overwegende dat de hierboven uiteengezette overwegingen ter gelegenheid van het onderzoek van de voorziening, voor zoveel als gericht tegen de beslissing op de vordering van het Openbaar Ministerie, de verbreking rechtvaardigen van het bestreden vonnis in zover het, met schending van de artikelen 372, 477 en 1384 van het Burgerlijk Wetboek, de aanlegger burgerlijk verantwoordelijk heeft verklaard voor de

veroordeling tot schadevergoeding ten laste van zijn minderjarig ontvoogd kind uitgesproken;

Om die redenen:

: Verbreekt het bestreden vonnis voor zoveel het, uitspraak doende op de vordering van het Openbaar Ministerie en op de burgerlijke vordering van Michaux Aimé, de aanlegger burgerlijk verantwoordelijk verklaart voor de ten laste van Giet Raymond uitgesproken veroordelingen;

Beveelt dat onderhavig arrest zal overgeschreven worden op de registers van de Rechtbank van eerste aanleg te Verviers en dat melding er van zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing;

Verwerpt de voorziening voor het overige;

Veroordeelt de verweerder Michaux tot de kosten, daarin niet begrepen de ten opzichte van de verweerders Giet, Raymond en Raes, Robert, gemaakte kosten, welke ten laste van aanlegger zullen blijven;

Verwijst de alzo beperkte zaak naar de Correctionele Rechtbank te Luik, rechtdoende in hoger beroep.

RAAD VAN STATE

4e Kamer. — 13 Maart 1950.

Voorzitter: M. Declaire.

Raadsheren: MM. Mast (verslaggever) en Buch.

Advocaten: Mrs. M. Deveze en H. Simont.

1. Nietigverklaring. — Ontvankelijkheid. — Betwisting dagtekenend van vóór de bekendmaking der wet van 23 December 1946.
2. Nietigverklaring. — Machtoverschrijding. — Militaire discipline. — Arrest zonder acces opgelegd aan een officier door de Minister van Landsverdediging.
3. Gewapende macht. — Militaire discipline. — Arrest zonder acces aan officier. — Wie daartoe bevoegd?
4. Gewapende macht. — Epuratie. — Hogere Commissie van Beroep (B.R. 13.10.1945). — Slechts adviserende bevoegdheid. — Aanvullend advies van korpsversterke daardoor niet uitgesloten.
5. Raad van State. — Bevoegdheid. — Beoordeling van feiten en omstandigheden. — Toemeting der sanctie.
6. Nietigverklaring. — Machtoverschrijding. — Militaire discipline. — Op non-activiteitstelling met terugwerkende kracht. — Vroegere tegenstrijdige maatregel.
7. Gewapende macht. — Militaire discipline. — Op non-activiteitstelling met terugwerkende kracht.
8. Nietigverklaring. — Machtoverschrijding. — Militaire pensioenen. — Op pensioenstelling met terugwerkende kracht in het geval voorzien bij artikel 3, A, 2°, der samengeordende wetten.
9. Gewapende macht. — Pensioenen. — Op pensioenstelling van officieren. — Ongeschiktheid om de functies waar te nemen. — Tijd doorgebracht in werkelijke dienst. — Retroactiviteit.

1. Een verzoek tot nietigverklaring is niet ontvankelijk wanneer blijkt dat de betwisting betreffende de wettelijkheid van de aangevochten maatregel dagtekent van vóór de bekendmaking der wet van 23 December 1946.

2-3. De Minister van Landsverdediging overschrijdt zijn machten, wanneer hij voor feiten die tot de militaire discipline behoren, aan een officier arrest zonder acces oplegt. Deze straf mag, luidens de artikelen 36 tot 42 van het tuchtreglement van het Belgisch leger aan de officieren alleen opgelegd

worden door de korpsversten, de brigade- en divisiecommandanten of de overheden die deze bevoegdheid hebben, en door de opperofficieren. Geen wettelijke of reglementaire tekst draagt de Minister deze bevoegdheid op.

4. Uit het B. R. van 13 October 1945, houdende inrichting van de Hogere Commissie van Beroep, blijkt dat deze Commissie slechts bevoegd is adviezen uit te brengen.

De Minister van Landsverdediging is door het advies van deze Commissie niet gebonden en evenmin door de qualificatie welke door haar aan de ten laste van de betrokkene weerhouden feiten wordt gegeven. Geen wettelijke of reglementaire tekst ontzegt de Minister de bevoegdheid om, na het advies van de Hogere Commissie te hebben ingewonnen, het advies van de korpsversten van de betrokken officier te vragen.

5. De Raad van State is niet bevoegd om zich bij de beoordeling der feiten en der omstandigheden in dewelke deze feiten gepleegd werden, of bij de toemeting der straf, in de plaats te stellen van het orgaan dat wettelijk aangewezen is om de straf op te leggen.

- 6-7. De Minister van Landsverdediging overschrijdt de hem door artikel 59 van het tuchtreglement verleende machten, wanneer hij terugwerkende kracht verleent aan een maatregel van op non-activiteitstelling, en door deze beslissing een periode dekt gedurende dewelke de betrokken officier, na uit zijn ambt te zijn verwijderd geworden, terug in dienst geroepen werd door de Minister, die op dat tijdstip reeds kennis had van de redenen welke achteraf ter motivering van de maatregel der op non-activiteitstelling worden ingeroepen en toentertijde niet oordeelde dat het gedrag of de wijze van dienen van belanghebbende een op non-activiteitstelling wettigde.

- 8-9. Bij oppensioenstelling van een officier, bij toepassing van artikel 3, A, 2°, der samengeoordnete wetten op de militaire pensioenen, moet de ongeschiktheid om de functies waar te nemen vastgesteld zijn en dient rekening gehouden met de in werkelijke dienst doorgebrachte tijd. De Regent overschrijdt zijn machten waar hij een officier, in strijd met deze vereisten, retroactief op pensioen stelt.

V. t./ Belgische Staat (Min. van Landsverdediging).

Gezien het verzoekschrift d.d. 27 October 1948, ingediend door V. F.;

Overwegende dat uit het verzoekschrift, zoals het door zijn bijlagen en de memorie van wederantwoord wordt toegelicht, blijkt dat verzoeker de nietigverklaring aanvraagt :

1° van de beslissing d.d. 16 November 1945 van de Minister van Landsverdediging, hem bij brief van dezelfde datum betekend en waarbij hij voorlopig met halve wedde uit zijn ambt van officier van de Rijkswacht geschorst werd;

2° van de beslissing d.d. 3 Maart 1948 van de Minister van Landsverdediging, hem bij brief van dezelfde datum betekend en waarbij hem, op datum van 10 Juni 1940, een straf van 8 dagen arrest zonder acces opgelegd werd om : « op 28 Mei 1940 het Hoofdkwartier van de 17e I. L., waarvan hij de provoost was, verlaten te hebben, al zijn mannen medenemende en zonder voeling te nemen met zijn oversten, dan wanneer hij, volgens zijn eigen bekentenis, kennis had van het bevel van het Opperbevel van het Leger, aan al zijn eenheden voorschrijvende ter plaatse te blijven;

zich slechts bij zijn post gevoegd te hebben na het bevel ontvangen te hebben van de bevelhebber van de Rijkswacht »;

3° van de beslissing d.d. 3 Maart 1948 van de Minister van Landsverdediging, hem bij brief van dezelfde datum betekend en waarbij hem, op datum van 1 Augustus 1944, een straf van 15 dagen arrest zonder acces opgelegd werd om :

A. « als commandant van het district Leuven, in 1941, deelgenomen te hebben met dertig manschappen, en met medewerking van controleurs van de bevoorrading en Feldgendarmen, aan in vorm onwetige huiszoekingen, die de aanhouding van vier Belgische burgers voor gevolg hadden; zich niet gehaast te hebben om, wat dit laatste betreft, in verbinding te treden met de Procureur des Konings, en also oorzaak kunnen geweest zijn dat het Belgisch Gerecht er geen gevolg aan gaf en van de opsluiting der vier aangehouden personen te Breendonk;

B. zich gecompromitteerd te hebben door een aanzoek van persoonlijk karakter gedaan te hebben bij Romsée en gemis aan waardigheid getoond te hebben in zijn privaat leven;

C. een gestolen auto, aangeslagen door het Gerecht en te zijner beschikking gesteld voor de dienst, verkocht te hebben, dan wanneer hij met behulp van tussenpersonen in verbinding getreden was met de eigenaar, welke geen gevolg gegeven had aan zijn voorstel tot aankoop, dat trouwens bespottelijk was »;

4° van de beslissing dd. 3 Maart 1948 van de Minister van Landsverdediging, hem bij brief van dezelfde datum betekend en waarbij hij, als gevolg van de 15 dagen arrest zonder acces, op datum van 1 Augustus 1944, voor 3 maanden op non-activiteit werd gesteld;

5° van het hem bij brief van 6 Augustus 1948 betekende besluit van de Regent van 12 Mei 1948, waarbij hij op datum van 1 November 1944 op pensioen wordt gesteld, bij toepassing van artikel 3, 2°, van de samengeschatelde wetten op de militaire pensioenen;

Overwegende dat verzoeker, die bij de bevrijding het voorwerp had uitgemaakt van verschillende gerechtelijke onderzoeken, door beslissing d.d. 16 November 1945 van de Minister van Landsverdediging voorlopig met halve wedde uit zijn ambt van officier van de Rijkswacht geschorst werd; dat deze gerechtelijke onderzoeken door twee beschikkingen van buitenvervolginstelling en een vonnis van vrijspraak besloten werden; dat bovenvermelde schorsingsmaatregel op 29 Maart 1946 door de Minister van Landsverdediging ingetrokken werd en verzoeker opnieuw bij zijn eenheid te Antwerpen ingedeeld werd, dat hij tot op 7 Maart 1948 zijn dienst als officier van de Rijkswacht waarnam; dat, ingevolge een klacht ingediend door de bevelhebber van de 17e divisie bij dewelke verzoeker op 28 Mei 1940 ingedeeld was geweest als provoost, zijn rechterlijke en disciplinaire bundels aan de centrale militaire commissie voorgelegd werden; dat tegen het advies van deze commissie door verzoeker en door de adjudant-generaal beroep aangetekend werd bij de Hogere Commissie van beroep voor officieren; dat de Hogere Commissie op 28 October 1947 voorstelde dat aan verzoeker acht dagen arrest zonder acces zouden dienen opgelegd om niet de vereiste maatregelen te hebben getroffen om de overlevering van gedetineerden aan de Duitse bezettende overheid te vermijden en, anderdeels, het advies uitbracht dat de andere feiten die hem werden ten laste gelegd als niet voldoende bewezen voorkwamen; dat de Minister op het voorstel van de Hogere Commissie van beroep niet inging, doch op het

verslag van de inspecteur-generaal van de Rijkswacht de door verzoeker bestreden beslissingen trof;

Overwegende dat, tengevolge van het gerechtelijk onderzoek ingesteld wegens de sub 3°, A en C, aangehaalde feiten, verzoeker op 16 November 1945 bij ordemaatregel geschorst werd; dat deze schorsing evenwel bij beslissing van de Minister van Landsverdediging op 29 Maart 1946 ingetrokken werd; dat de betwisting betreffende de wettelijkheid van deze schorsing van vóór de bekendmaking van de wet van 23 December 1946 dagtekent; dat, bij toepassing van artikel 58 van voormelde wet, de aanvraag tot nietigverklaring gericht tegen deze schorsingsmaatregel, derhalve niet ontvankelijk is;

Overwegende dat door de tegenpartij ter terechtzitting uitdrukkelijk erkend werd dat de wegens postverlating door de Minister van Landsverdediging opgelegde straf van acht dagen arrest zonder acces het karakter van een militaire tuchtstraf vertoont; dat, luidens de artikelen 36 tot 42 van het tuchtreglement van het Belgisch leger, het arrest zonder acces aan de officieren alleen mag opgelegd worden door de korpsoversten, de brigade- en divisie-commandanten of de overheden die deze bevoegdheid hebben, en door de opperofficieren; dat geen wettelijke of reglementaire tekst aan de Minister van Landsverdediging de bevoegdheid opdraagt om deze straf op te leggen voor feiten, die tot de eigenlijk gezegde militaire discipline behoren, dat de Minister derhalve door de beslissing, welke sub 2° is aangehaald, zijn machten heeft overschreden;

Overwegende dat, wat de beslissing betreft welke in de derde plaats bestreden wordt, de straf van vijftien dagen arrest zonder acces opgelegd werd wegens de gedragingen van verzoeker, tijdens de bezetting, in zijn hoedanigheid van officier der Rijkswacht; dat niet blijkt dat de ter motivering aangehaalde feiten van die aard zijn dat zij slechts als inbreuken op het tuchtreglement kunnen weerhouden worden;

Overwegende dat uit het besluit van de Regent d.d. 13 October 1945, houdende inrichting van de Hogere Commissie van beroep, blijkt dat deze commissie slechts bevoegd is om adviezen uit te brengen; dat de Minister niet gebonden is door het advies van deze commissie en evenmin door de qualificatie welke door haar aan de ten laste van verzoeker weerhouden feiten wordt gegeven; dat geen wettelijke of reglementaire tekst aan de Minister van Landsverdediging de bevoegdheid ontzegt om, na het advies van de Hogere Commissie van beroep te hebben ingewonnen, het advies van de korpsoversten van de betrokken officier te vragen;

Overwegende dat de Raad van State niet bevoegd is om zich bij de beoordeling der feiten en der omstandigheden in dewelke deze feiten gepleegd werden, of bij de toemeting der straf, in de plaats te stellen van het orgaan dat wettelijk aangewezen is om de straf op te leggen;

Overwegende dat, onder meer uit de nota welke hij op 11 Juni 1949 tot de voorzitter van de Hogere Commissie van beroep en uit de brief welke hij op 12 April 1948 tot de Minister van Landsverdediging richtte, blijkt dat verzoeker over de te zijnen laste weerhouden feiten uitvoerig zijn verweermiddelen heeft uiteengezet;

Overwegende dat derhalve niet blijkt dat de tegenpartij bij de sub 3° bestreden beslissing, om de door verzoeker aangegeven redenen, haar bevoegdheid zou hebben overschreden;

Overwegende dat, wat de beslissing betreft welke

sub 4° is aangehaald, de Minister van Landsverdediging op grond van artikel 59 van het tuchtreglement de maatregelen van de op non-activiteitstelling voor de duur van een tot drie maand kan opleggen aan de officier die wegens zijn gedrag of zijn wijze van dienen uit zijn ambt dient verwijderd; dat V... echter op datum van 1 Augustus 1944 op non-activiteit werd gesteld; dat verzoeker de onregelmatigheid van bewuste maatregel aanklaagt in zover deze hem met terugwerkende kracht werd opgelegd; dat de bestreden beslissing een periode dekt gedurende dewelke verzoeker, na uit zijn ambt te zijn verwijderd geworden, terug in dienst geroepen werd bij beslissing d.d. 29 Maart 1946 van de Minister van Landsverdediging; dat de Minister op deze datum kennis had van de redenen welke ter motivering van de bestreden beslissing worden ingeroepen en niet oordeelde dat het gedrag of de wijze van dienen van belanghebbende de maatregel van de op non-activiteitstelling wettigde; dat de tegenpartij, in die omstandigheden, in zover zij aan de tegen verzoeker opgelegde maatregel terugwerkende kracht heeft verleend, de machten heeft overschreden welke haar bij artikel 59 van het tuchtreglement zijn verleend;

Overwegende, ten slotte, dat verzoeker de onregelmatigheid aanklaagt van het besluit van de Regent d.d. 12 Mei 1948, in zover dit besluit hem met terugwerkende kracht op datum van 1 November 1944 op pensioen heeft gesteld bij toepassing van artikel 3, A, 2°, van de samengeordende wetten op de militaire pensioenen;

Overwegende dat V... F... op pensioen gesteld werd bij toepassing van artikel 3, A, 2°, der samengeordende wetten op de militaire pensioenen; dat een van de vereisten door deze bepaling gesteld, is dat de betrokken officier niet meer geschikt bevonden wordt om de functies van zijn graad waar te nemen; dat bovendien uit artikel 5 van de samengeordende wetten dient afgeleid dat de in werkelijke dienst tegen uitbetaling der wedde doorgebrachte tijd bij het bepalen van de effectieve dienst moet aangerekend worden;

Overwegende dat verzoeker tot op 7 Maart 1948 geschikt bevonden werd zijn dienst als officier van de Rijkswacht waar te nemen en dat hij uit dien hoofde bezoldigd werd, dat de oppensioenstelling slechts kon gebeuren nadat de ongeschiktheid om de functies waar te nemen vastgesteld werd, en rekening diende te houden met de in werkelijke dienst door verzoeker doorgebrachte tijd; dat het bestreden besluit van de Regent derhalve, waar het verzoeker op datum van 1 November 1944 op pensioen heeft gesteld, de machten heeft overschreden welke bij de artikelen 3, A, 2°, en 5 van de samengeordende wetten op de militaire pensioenen aan het Staatshoofd zijn verleend;

Besluit :

Artikel 1. — Het beroep tot nietigverklaring gericht tegen de beslissing d.d. 16 November 1945 van de Minister van Landsverdediging, waarbij V... F... voorlopig met halve wedde werd geschorst, wordt verworpen.

Artikel 2. — De beslissing d.d. 3 Maart 1948 van de Minister van Landsverdediging, waarbij aan V... F... acht dagen arrest zonder acces worden opgelegd, wordt nietig verklaard.

Artikel 3. — Het beroep tot nietigverklaring tegen de beslissing d.d. 3 Maart 1948 van de Minister van Landsverdediging, waarbij aan V... H... vijftien dagen

arrest zonder acces worden opgelegd, wordt verworpen.

Artikel 4. — De beslissing d.d. 3 Maart 1948 van de Minister van Landsverdediging, waarbij V... F... voor drie maanden op non-activiteit wordt gesteld, wordt vernietigd in zover aan deze beslissing terugwerkende kracht op datum van 1 Augustus 1944 wordt verleend.

Artikel 5. — Het besluit van de Regent d.d. 12 Mei 1948, waarbij B... F... op pensioen wordt gesteld, wordt vernietigd in zover het aan de oppensioensstelling terugwerkende kracht verleent op datum van 1 November 1944.

Artikel 6. — Het arrest zal op dezelfde wijze bekendgemaakt worden als de vernietigde beslissingen.

Artikel 7. — De betaling van het recht van 300 frank, wegens kosten, valt ten laste van de tegenpartij.

HOF VAN BEROEP TE GENT

1e Burgerlijke Kamer. — 15 December 1949.

Eerste voorzitter : M. De Clercq.

Raadsheren : MM. de Bersaques en Axters.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Vermeulen.

Advocaten : Mrs. Halsberghe, Vandekerckhove, Claeys.

Bediendencontract. — Geen contractbreuk bij onverschuldigde internering van bediende. — Alleen in de opzeggingsbrief vermelde redenen komen in aanmerking. — Rechtsverwerking bij tardieve opzegging door de werkgever. — Rechtsgevolgen van tijdelijke overmacht. — Geen zedelijke schade.

Er is geen sprake van eenzijdige contractbreuk wanneer een bediende ingevolge een overheidsmaatregel (internering) buiten zijn wil in de onmogelijkheid wordt gesteld zijn verbintenissen na te komen.

Slechts in de opzeggingsbrief vermelde redenen kunnen in aanmerking komen om te beoordelen of er gewichtige redenen aanwezig waren om het bediendencontract eenzijdig te verbreken.

Zo de werkgever van mening was, dat het onvaderlands gedrag van zijn bediende gedurende de bezetting aanleiding gaf tot eenzijdige beëindiging van het bediendencontract, zo had hij deze maatregel in September 1944 moeten nemen op het ogenblik van de bevrijding en niet eerst in Juni 1945.

Daar het Krijgsauditoraat van oordeel is geweest, dat de bediende zich niet heeft schuldig gemaakt aan enig misdrijf tegen de veiligheid van de staat en dat het Hof van Beroep zijn naam van de epuratielijst heeft geschrapt, staat niet vast, dat zijn internering aan zijn schuld te wijten was en dat hij aldus verantwoordelijk zou moeten gesteld worden voor de schorsing in de uitvoering zijner verbintenissen.

Wanneer overmacht de nakoming van contractuele verbintenissen slechts tijdelijk belet, wordt de overeenkomst niet ontbonden, doch haar uitvoering enkel geschorst, totdat de overmacht een einde heeft genomen.

De vermelding in een advertentie, waarin een opvolger voor de ontslagen bediende wordt gevraagd, zonder enig ongunstig commentaar over de bediende, kan geen zedelijke schade voor deze ten gevolge hebben gehad.

X... t/ Y...

Gezien de stukken, o.m. het vonnis, tussen partijen op tegenspraak gewezen door de rechtbank van Koophandel te Kortrijk, eerste Kamer, op 17 Januari 1948; Overwegende dat het hoger beroep tijdig en regelmatig werd ingesteld;

Overwegende dat partijen op 27 November 1936 een dienstcontract aangingen voor een termijn van tien jaar, te rekenen van 1 Januari 1937;

Overwegende dat geïntimeerde aan appellant de 4e Juni 1945 liet weten dat hij vanaf 12 Mei 1945 een einde stelde aan dit contract, omdat appellant op deze laatste datum de overeenkomst eenzijdig verbroken had;

Overwegende dat appellant op 12 Mei 1945 geïnterneerd werd en op 1 Juni 1945 in vrijheid werd gesteld, op voorwaarde dat hij niet onmiddellijk naar Menen, waar hij woonachtig was, zou terugkeren;

dat hij eerst op 9 Juli 1945 opnieuw in deze gemeente mocht verblijven;

Overwegende dat er geen sprake kan zijn van een eenzijdige contractbreuk, daar waar appellant wegens een maatregel van hogerhand in de onmogelijkheid werd gesteld tijdelijk en buiten zijn wil verbintenissen na te leven;

Overwegende dat, zo luidens art. 1184 B. W. de ontbinding van het dienstcontract in rechte dient te worden gevraagd, niettemin aangenomen wordt dat de werkgever onmiddellijk en buiten elke gerechtelijke beslissing een einde eraan mag stellen, wanneer wegens gewichtige redenen alle verdere betrekkingen tussen partijen onmogelijk zijn geworden;

Overwegende dat geïntimeerde beweert dat zulks in casu het geval was omdat :

1° appellant gedurende de bezetting een onvaderlandse houding aangenomen had;

2° appellant op 12 Mei 1945 geïnterneerd werd;

3° hij op 1 Juni 1945 bij zijn invrijheidstelling niet mocht terugkeren naar Menen;

4° geïntimeerde door de leider van de Weerstand verwittigd was dat, indien hij appellant niet wegzond, hij zijn goederen en zijn familie aan grote gevaren blootstelde;

Overwegende dat eerst op te merken valt dat de opzeggingsbrief van 4 Juni 1945 van geen enkel dezer feiten gewag maakt, terwijl meestal aangenomen wordt dat slechts de redenen, die de opzegging vermeldt, in aanmerking dienen te worden genomen om over de gegrondheid van de contractbreuk te beslissen;

Overwegende dat, mocht men zelfs aannemen dat de later ingeroepen grieven ontvankelijk zijn, zij dan nog als ongegrond dienen verworpen te worden;

Overwegende dat, zo geïntimeerde de mening was toegedaan dat het onvaderlands gedrag van appellant aanleiding gaf tot ontbinding van het contract, hij niet in Juni 1945, maar wel in September 1944, op het ogenblik van de bevrijding, zulke maatregel had moeten treffen;

Overwegende dat uit een brief van het Krijgsauditoraat te Kortrijk de dato 9 Juli 1945, blijkt dat appellant zich aan geen misdrijf tegen de veiligheid van de Staat schuldig heeft gemaakt, en dat een arrest van het Hof van Beroep te Gent de dato 16 November 1946 hem van de lijst der incivieken heeft geschrapt, omdat niet bewezen was, dat appellant van enige anti-vaderlandse groepering deel had uitgemaakt;

dat het dus niet vaststaat dat zijn internering aan zijn fouten zou te wijten zijn en dat hij aldus verantwoordelijk zou dienen gesteld te worden voor de schorsing in de uitvoering van zijn verbintenissen;

Overwegende trouwens dat geïntimeerde deze schorsing niet heeft beschouwd als van aard zijnde zijn

handel in gevaar te brengen, daar hij zelf in zijn nota de dato 16 Mei 1946, bij zijn bundel gevoegd (stuk VII), verklaart dat hij appellant slechts in November 1945 heeft vervangen, terwijl appellant sedert 9 Juli 1945 naar Menen teruggekeerd was;

Overwegende dat het zonderling voorkomt dat in diezelfde nota (stuk V), geïntimeerde schrijft dat hij de naam niet mag noemen van het lid van de Weerstand, dat hem zou verklaard hebben dat, zo hij appellant niet wegzond, geïntimeerde zijn goederen en familie in gevaar zou brengen, « omdat ik hem beloofd had zijn naam niet kenbaar te maken aan *niemand*. Ik ben hier gehouden aan mijn gegeven erewoord »;

dat, zo de verontwaardiging, die het gedrag van appellant verwekt had, zo hevig was als geïntimeerde het beweert, het niet aan te nemen is dat geen enkel lid van de Weerstand openlijk en spontaan aan geïntimeerde zijn wens zou hebben laten kennen dat deze laatste appellant moest wegzenden, en dat geïntimeerde zulks enkel zou vernomen hebben wanneer hij, op eigen initiatief, een man van de Weerstand is gaan bezoeken;

Overwegende daarenboven dat geïntimeerde zelf de mening was toegedaan dat deze aangevoerde volkswoede van tijdelijke aard zou zijn, vermits in stuk VII van voormelde nota, hij aldus het onderhoud samenvat, dat hij op 7 Juni 1945 met appellant had: « G. V. — appellant? — drong aan om te mogen terugkeren, waarop ik hem deed uitschijnen dat gezien de geestes- en gemoedstoestand van de bevolking er daar *nu* niet aan te denken viel. Ik liet uitschijnen dat we die kwestie *wel in overweging konden nemen tot de tijden zouden kalmer zijn*, waarschijnlijk na de verkiezingen (die op dat moment verwacht werden voor October 1945). Ik raadde hem ten zeerste aan *intussen* een gerance te aanvaarden om toch in geldverdienste te blijven »;

Overwegende dat uit deze tekst allerduidelijkst blijkt dat geïntimeerde geen persoonlijke grieven had tegen appellant, doch enkel en alleen uit vrees voor de openbare mening weigerde appellant onmiddellijk terug in dienst te nemen, maar erkende dat zulks hoogst waarschijnlijk mogelijk zou worden na een betrekkelijk korte termijn van vier maanden;

Overwegende trouwens dat, ware geïntimeerde niet overtuigd geweest dat het verzet van wege de bevolking van Menen tegen de hervatting door appellant van zijn normale bedrijvigheid slechts zeer kortstondig zou geweest zijn, hij hem voorzeker niet zou voorgesteld hebben op einde Juni 1945 (stuk X van de nota) zijn handelszaak te Menen over te nemen;

Overwegende dat wanneer, zoals in casu, een geval van overmacht spruitende zowel uit de internering van appellant als — ware zulks bewezen — uit het verzet van wege de bevolking tegen de uitvoering van bewust contract, de nakoming van de contractuele verbintenissen slechts tijdelijk belet, de overeenkomst niet ontbonden is, doch dat haar uitvoering enkel geschorst is en dat deze overmacht een einde heeft genomen (De Page, II, n° 606, 846; Colin et Capitant 9^e ad. II. 256, 257; Baudry et Bode: Obligations I, n° 465; Fr. Verbr. 12 December 1922, D. P. 1924, I, 186; Ber. Brussel, 24 Juli 1915, Pas. 1915-16, II, 128);

Overwegende dat er dus geen gewichtige redenen bestonden die geïntimeerde toelieten bewust contract te verbreken en de eis tot schadevergoeding van appellant wegens deze contractbreuk derhalve gegrond is;

Overwegende nochtans dat, alvorens over het bedrag van deze vordering te beslissen, geïntimeerde over dat punt dient te besluiten;

Overwegende dat niet vaststaat dat de gelijktijdige

verschijning in hetzelfde nummer van het blad, « Het Vrije Meenen » van 16 Juni 1945, van het zoeken door geïntimeerde van een apotheker in vervanging van appellant, en van een artikel onder de titel « Voor 12 Millioen Franken Geneesmiddelen uit de klauwen der Duitsers gered » bij de openbare mening de opinie kon laten ontstaan dat appellant de verklikker was, in voormeld artikel beoogd;

Overwegende immers dat geen enkele naam er in vermeld stond, noch enige zinspelende die kon laten vermoeden dat appellant de schuldige aan deze verklikking zou geweest zijn;

Overwegende dat iedereen te Menen hoogstwaarschijnlijk op de hoogte was van de verbreking van bewust dienstcontract en de onrechtstreekse vermelding ervan in de aanvraag om een nieuwe apotheker, zonder enig ongunstig commentaar ten laste van appellant, hem dus geen schade kon berokkenen;

dat het beroepen vonnis dus terecht de eis tot betaling van een vergoeding, groot 250.000 fr., wegens zedelijke schade, afgewezen heeft;

Om deze redenen :

Het Hof,

Gelet op art. 24 der wet van 15 Juni 1935,

Alle andere besluiten als ongegrond verwerpende, Verklaart het hoger beroep ontvankelijk en niet gegrond wat de eis tot vergoeding wegens zedelijke schade betreft; bevestigt het bestreden vonnis nopens dat punt;

Verklaart het hoger beroep wel gegrond voor het overige, doet het bestreden vonnis dienaangaande te niet; verbeterende, zegt dat geïntimeerde het dienstcontract tussen partijen gesloten, wederrechtelijk verbroken heeft en dus uit dien hoofde aan appellant vergoeding verschuldigd is.

Alvorens over het bedrag van deze vergoeding te beslissen beveelt aan geïntimeerde over dat punt te besluiten;

Verwijst te dien einde de zaak naar de terechtzitting van 26 Januari 1950;

Behoudt de beslissing omtrent de kosten voor tot de einduitspraak.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE ST NIKLAAS

1e Kamer. — 28 Februari 1950.

Voorzitter : M. R. Dirix.

Rechters : MM. L. Blauwaert en L. Neirinckx.

Referendaris : M. L. Thuysbaert.

Advocaten : Mrs H. Walschap (Antwerpen) en J. Maillet (St Niklaas).

Koop en verkoop. — Verborgen gebreken. — Door omstandigheden beperkte werking van op de facturen gedrukte clausules. — Op zichzelf zichtbare gebreken kunnen in bepaalde omstandigheden verborgen gebreken zijn.

De verkoper kan zich niet beroepen op de op zijn facturen gedrukte clausule, dat « de koopwaren zijn verkocht, afgenomen in de fabriek, en aanvaard bij het vertrek », indien hij niet bewijst, dat hij de koper heeft verzocht de koopwaar te komen aanvaarden in de fabriek, vóór haar verzending, zodat de verkoper moet geacht worden akkoord te zijn geweest, dat de aanvaarding zou gebeuren bij aankomst der koopwaar ter bestemmingsplaats.

De verkoper kan evenmin beroep doen op de op

zijn facturen gedrukte clause, dat «alle reclamaties moeten gedaan worden binnen de acht dagen na de verzending», wanneer blijkt, dat de koopwaar eerst na afloop van die termijn ter bestemming is aangekomen, zodat het voor de koper geheel onmogelijk was zijn bezwaren binnen de gestelde termijn van acht dagen te doen gelden.

Bij zichtbare gebreken is de koper niet meer gerechtigd te reclameren, indien hij over de koopwaar heeft beschikt, bv. door levering aan zijn klanten. Dit is echter anders bij verborgen gebreken, waaronder ook begrepen moeten worden gebreken, die op zichzelf zichtbaar zijn doch niet onmiddellijk kunnen worden geconstateerd, omdat de goederen in zodanige hoeveelheid en verpakking worden afgeleverd, dat het voor de koper niet mogelijk is bij hun aankomst ter bestemming tot een grondig onderzoek over te gaan.

Axelsson A. t/ N.V. La Carpette.

Gezien het exploit van rechtsingang van 2 Juni 1949, alsmede de dagstelling van 4 Januari 1950, beide akten betrekend door het ambt van deurwaarder Nesstor Zeghers te St Niklaas;

Aangezien de eis er toe strekt «gedaagde te horen veroordelen om aan de aanlegger te betalen, voor de redenen uiteengezet in de inleidende dagvaarding, de som van 41.239,33 fr. met de rente tegen 5,50 % vanaf de dagvaarding tot de betaling; gedaagde, daarenboven, te horen verwijzen in de proceskosten; het te wijzen vonnis uitvoerbaar te horen verklaren bij voorraad, niettegenstaande verzet of hoger beroep en zonder borgtocht»;

Aangezien de aanlegger tot staving van zijn eis aanvoert dat gedaagde hem in Juni en September 1947 een hoeveelheid karpetten, artikel «Afshar», verkocht heeft, zoals blijkt uit haar facturen n^{rs} 756, 1148, 1149, 1150 en 1151;

dat de werkelijke afmetingen van de geleverde karpetten kleiner waren dan die, opgegeven in voormelde facturen;

dat volgens de facturen de totale oppervlakte der karpetten 6.369,18 m² behoorde te zijn, terwijl zij slechts 6.088,32 m² bedroeg, d.w.z. een verschil van 280,86 m²;

dat dit verschil in afmeting een verschil in prijs meebrengt van 38.758,68 fr. op basis van een eenheidsprijs van 138 fr. per m²;

dat de kosten der expertise, gehouden op 19 December 1947, 204 Zweedse kronen bedragen;

dat aanlegger besluit dat hij gerechtigd is zowel het verschil in prijs als de door hem betaalde expertisekosten van gedaagde terug te vorderen, zijnde in totaal 41.239,33 fr.;

Aangezien de verweerster de niet-ontvankelijkheid van de eis tegenwerpt op grond van de bepalingen, die gedrukt staan op de facturen, die aan de aanlegger werden gezonden, te weten: 1° «de koopwaren zijn verkocht afgenomen in de fabriek en aanvaard bij het vertrek»; 2° «alle reclamaties moeten gedaan worden binnen de 8 dagen van de verzending»;

Aangezien de verweerster niet bewijst en zelfs niet beweert dat ze aanlegster verzocht heeft de koopwaar te komen aanvaarden in de fabriek vóór haar verzending, zodat ze moet geacht worden er mede akkoord geweest te zijn, dat de aanvaarding zou gebeuren bij aankomst der koopwaar ter plaatse van bestemming (R. v. K. Gent, 12 Februari 1935, J. C. Fl. 1936, bl. 41);

dat anderzijds blijkt dat de koopwaar verzonden werd op 25 September 1947 en eerst de 16e October

daaropvolgende ter bestemming is aangekomen, zodat het voor de aanlegger totaal onmogelijk was bezwaren in te dienen binnen de 8 dagen van de verzending; dat hieruit volgt dat de door verweerster ingeroepen clause betreffende de termijn, binnen dewelke de koper zijn reclamaties moet doen gelden, in de gegeven omstandigheden al evenmin toepasselijk is;

Aangezien uit de bestanddelen der zaak blijkt dat de litigieuze goederen bij hun aankomst te Göthenburg onmiddellijk door de onderscheiden klanten van aanlegger werden in bezit genomen in uitvoering van vroeger afgesloten verkoopcontracten;

Aangezien de verweerster hieruit afleidt dat aanlegger niet meer gerechtigd is welke vordering ook in te stellen, vermits hij over de koopwaar beschikt heeft;

Aangezien de argumentatie van verweerster juist zou blijken, indien het ging om een zichtbaar gebrek;

Maar aangezien de aanlegger beweert dat het door hem aangeklaagde gebrek een verborgen gebrek is, waarvan hij zich niet heeft kunnen vergewissen bij de aflevering der goederen;

Aangezien zowel de rechtsleer als de rechtspraak beslissen dat gebreken, op zich zelf zichtbaar, verborgen gebreken kunnen zijn, wanneer de goederen in zulkdanige hoeveelheid en verpakking worden afgeleverd, dat het voor de koper niet mogelijk is bij hun aankomst ter bestemming tot een grondig onderzoek over te gaan (De Page, Droit civ. belge, d. IV, bl. 107; Fredericq, Droit. comm., bl. 157; Valentin, Petit code de la vente, bl. 66; Hof van Ber. Gent, 29 Juli 1875, Pas. 1876, II, 20; T. v. K. Brussel, 19 Maart 1914, J. C. Brux. 1914, 285);

Aangezien zulks ter zake het geval is;

dat inderdaad, zoals de aanlegger terecht opmerkt, het gaat «om de levering van 1228 karpetten, verpakt in balen van 4 tot 7 stuks, waarvan elk karpet behept is met een gering individueel en daarenboven verschillend tekort aan afmeting, dat slechts kan geconstateerd worden door het opmeten van elk karpet afzonderlijk»;

Aangezien daaruit volgt dat de reclamatie van aanlegger ontvankelijk is;

Aangezien zij ook gegrond is; dat zulks blijkt;

1° uit de houding zelf door verweerster aangenomen: ofwel antwoordde zij niet eens op de reclamatiebrieven van aanlegger, ofwel beloofde zij haar directeur naar Zweden te zenden om de gerezen moeilijkheden te regelen; doch nooit, op geen enkel ogenblik, heeft zij beweerd dat de karpetten, die zij geleverd had, wel de overeengekomen en gefactureerde afmetingen hadden;

2° uit de expertise, waartoe werd overgegaan door drie bevoegde deskundigen, daartoe aangesteld door de Rechtbank van Koophandel te Halsingborg;

Aangezien bedoelde expertise werd bevolen en uitgevoerd overeenkomstig de plaatselijke wettelijke voorschriften en gebruiken;

dat ook blijkt dat de deskundigen, alvorens over te gaan tot het onderzoek der koopwaar zelf, hebben vastgesteld dat deze nog altijd verpakt was in de «originele verpakking», bestaande uit papier en jute en gemerkt «I T 136-5613», zodat elke twijfel omtrent de identiteit en herkomst der onderzochte goederen uitgesloten is;

dat verder het onderzoek heeft uitgewezen dat de gemiddelde maat van de door verweerster geleverde karpetten niet groter was dan 1,80 × 2,80 in plaats van 1,85 × 2,85 m., zoals door aanlegger was bedongen en door verweerster werd gefactureerd;

Aangezien de uitslag van het deskundig onderzoek, al is dit laatste ook niet tegensprekelijk, samen met de

andere hoger aangehaalde omstandigheden, volstaat om tot de gegrondheid van aanleggers reclamatie te besluiten (Hof van Ber. Brussel, 18 Juni 1930 en 4 Mei 1932, P. A. 1930, bl. 271, en 1932, bl. 141; Hof van Ber. Gent, 20 Mei 1926, J. C. Fl. 1927, bl. 78);

Aangezien, wanneer de verkoper moet instaan voor verborgen gebreken, de koper de keus heeft: ofwel de zaak terug te geven en zich de koopprijs te doen terugbetalen; ofwel de zaak te behouden en zich een gedeelte van de prijs te doen teruggeven, zoals dat door deskundigen zal worden geschat (B. W. 1644);

Aangezien de aanlegger zich heeft uitgesproken voor de actio quanti minoris en vraagt dat de verweerster hem zou vergoeden: 1° het tekort in afmeting, zijnde 280,86 m², hetgeen een verschil in prijs uitmaakt van 38.758,68 fr., en 2° de kosten der expertise, gehouden op 18 December 1947, en belopende 204 Zweedse kronen of 2.480,65 frang, zijnde samen 41.239,33 frank;

Aangezien de door aanlegger gevorderde bedragen geen aanleiding hebben gegeven tot betwisting, zodat zij voor juist dienen gehouden te worden;

Om deze redenen:

De Rechtbank, gelet op de artt. 2, 36, 37 en 41 van de wet van 15 Juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken, vonnissende op tegenspraak, alle verdere of strijdige besluiten van de hand wijzende, verklaart de eis ontvankelijk en gegrond;

Verwijst de verweerster in de kosten;

Verklaart het vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande elk rechtsmiddel en zonder borgstelling.

vredegerecht te aalst

7 Februari 1950.

Rechter: M. J. Lahousse.

Advocaten: Mrs. J. Demeester (Gent) en Van Hecke (Brussel).

Onrechtmatige daden van leden van de geallieerde legers. — Wetsbesluit van 11 Januari 1947 alleen toepasselijk op schade uit feiten, geschied na 8 November 1945. — Toepasselijkheid van de artikelen 1382 e.v. B.W. — Ook «incivieken» hebben recht op schadevergoeding krachtens de artikelen 1382 e.v. B.W.

Het wetsbesluit van 11 Januari 1947 tot regeling en uitvoering van het akkoord van 18 November 1946 tussen de Belgische en Britse regeringen is slechts van toepassing op vorderingen tot vergoeding van schade, ontstaan uit feiten, die na 8 November 1945 hebben plaats gehad. Ten aanzien van de vóór die datum gebeurde feiten blijven de vroegere akkoorden van toepassing.

Volgens de claim-akkoorden, zowel met Groot-Brittannië als met de U.S.A. gesloten, zijn de artikelen 1382 e.v. van toepassing op de vorderingen tot schadevergoeding wegens onrechtmatige daden van gemeen recht, voor dewelke de geallieerde legers verantwoordelijk worden erkend. Daarbuiten vallen alleen de eigenlijke oorlogsdaden (oorlogsschade) en de «criminal acts», zijnde daden, waaruit de morele verdorvenheid van de dader blijkt.

De uitsluiting van «incivieken» van het recht op schadevergoeding geldt niet ten aanzien van onrechtmatige daden van gemeen recht.

Boel t/ O.M.A.

Overwegende dat naar de termen der dagvaarding de eis er toe strekt verweerder zich te horen veroordelen tot betaling aan eiser van de som van 8.505 fr., vermeerderd met de vergoedende intresten sedert 4 November 1945, de rechterlijke intresten en de kosten, zulks bij vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande alle rechtsmiddelen en zonder borgtocht;

Overwegend dat verweerder opwerpt dat de vergoeding der schade, veroorzaakt door de geallieerde legers, onderworpen is aan de Besluitwet van 31 December 1945, gewijzigd en aangevuld door de Besluitwet van 11 Januari 1947 en dat artikel 5 van deze laatste bepaalt dat personen, die uitgesloten zijn van het voordeel van de vergoeding der oorlogsschade ook uitgesloten zijn van het voordeel van de vergoeding van de schade veroorzaakt door geallieerde legers;

Overwegend dat de Besluitwet van 31 December 1945 genomen werd tot regeling van de alsdan bestaande akkoorden tussen de Belgische staat en o.m. de regering van Groot-Brittannië en dat de Besluitwet van 11 Januari 1947 genomen werd tot regeling van een gelijkaardig akkoord van 18 November 1946 (Staatsblad 17 Januari 1947, blz. 460) en dat voornoemd artikel 5 van deze laatste Besluitwet bedoeld is als een uitvoering van het akkoord van 18 November 1946;

Overwegende dat dit laatste akkoord onder artikel 1, zijnde de «Inleiding», en onder artikel 4, getiteld «Pecuniaire aansprakelijkheid», duidelijk zegt dat de aanvragen tot schadevergoeding spruitend uit ongevallen of schadelijke feiten die zich voordeden vóór de 8 November 1945 te middernacht, behandeld worden volgens de vroeger bestaande akkoorden en dat het nieuwe akkoord van 28 November 1946 gesloten wordt om te onderzoeken en te regelen de aanvragen tot vergoeding voor schade spruitend uit daden verricht na 8 November 1945, te middernacht door leden, der Britse legers in België verblijvend;

Overwegend nu dat het schadelijk feit zich voorgedaan heeft op 4 November 1945, en dat dus het akkoord van 18 November 1946 en de daaruit voortvloeiende Besluitwet van 11 Januari 1947 op de regeling der schadelijke gevolgen van dit feit niet van toepassing is;

Overwegend dat het bovendien niet zonder belang is te weten dat naar de termen van de Claims akkoorden, zowel met Groot-Brittannië als met de U.S.A. gesloten, de schadegevallen zich in drie categorieën verdelen:

- 1) Oorlogsschade, zijnde het rechtstreeks gevolg van eigenlijke oorlogsschade;
- 2) Criminal Acts, zijnde misdaden en andere daden die van een morele verdorvenheid getuigen, en
- 3) Schadegevallen van gemeen recht, waarvoor de geallieerde legers worden als verantwoordelijk erkend volgens de regels van het Burgerlijk Wetboek voor buiten-contractuele verantwoordelijkheid naar de artikelen 1382 e.v. B.W.B.;

Overwegende dat ook volgens de vroegere akkoorden «War Damage» (Oorlogsschade) door de Belgische Schatkist diende te worden gedragen volgens modaliteiten door de Belgische regering vast te stellen en de gevolgen van Criminal Acts ten laste van de Britse en Amerikaanse regeringen blijven in de mate en op de wijze door hen te bepalen;

Overwegend dat verweerster door niet op te werpen dat het schadelijk feit tot een dezer twee categorieën behoort en dat hier dus van toepassing is artikelen 1382 en volgende van het Burgerlijk Wetboek;

Om deze redenen:

Wij, Vrederechter van het kanton Aalst, vonnissend op tegenspraak en in eerste aanleg,

Verklaren de eis ontvankelijk en gegrond;

Veroordelen verweerder, zijnde de Dienst voor Onderlinge Hulpverlening, gevestigd te Brussel, Wetstraat 244, om te betalen aan eiser de som van 8.505 frank vermeerderd met de vergoedende intresten sedert 4 November 1945 en de rechterlijke intresten;

Verwijzen verweerder tot de kosten...;

Zeggen ons vonnis uitvoerbaar bij voorraad, niet-tegenstaande elke voorziening en zonder borgstelling.

VREDEGERECHT TE BRECHT

22 November 1949.

Rechter : M. Van Ostaeyen.
Advocaat : Mr. Van den Berghe.

Arbeidsongeval. — Geen vergoeding ten behoeve van kinderen uit een vorig huwelijk der echtgenote van het slachtoffer.

De arbeidsongevallenwet voorziet in artikel 4, 2° alleen vergoedingen ten voordele van de wettige of erkende kinderen van het slachtoffer, niet ten voordele van de kinderen uit het eerste huwelijk der echtgenote van het slachtoffer.

De onderhoudsplicht, voorzien in de artikelen 205 en 206 B. W. (die overigens niet bestaat tussen stiefouders en stiefkinderen) en de wetgeving betreffende kindertoelagen of militievergoedingen mogen niet analogisch ingeroepen worden om vergoedingen toe te kennen aan verwanten, buiten de rechthebbenden, die op beperkende wijze door de arbeidsongevallenwet worden aangewezen.

Stiefkinderen, wier eis tot vergoeding wegens een arbeidsongeval van hun stiefvader door de rechtbank afgewezen wordt, worden in de gerechtskosten veroordeeld.

Aerts t./ N. V. Mercator.

Aangezien eiseres q.q. aanspraak maakt voor haar twee kinderen uit haar eerste huwelijk, op de vergoeding voorzien bij artikel 4, 2° B al. 1 der wet op de arbeidsongevallen ten bate der kinderen, geboren voor het ongeval en die geen 18 jaar oud zijn;

Aangezien de maatschappij « Mercator » die aanspraak afwijst, daar de beweerde rechthebbenden geen kinderen zijn van het slachtoffer;

Aangezien de enige betwisting betreft de rechten op vergoeding wegens arbeidsongeval, toekomende aan de kinderen, gesproten uit een vorig huwelijk van de echtgenote van het slachtoffer;

Aangezien artikel 4, 2° der wet op de arbeidsongevallen benevens aan de echtgenote ook aan de wettige kinderen of erkende kinderen een recht op vergoeding toekent;

Dat in onderhavig geval de beide kinderen uit het eerste huwelijk der echtgenote van het slachtoffer voorzeker geen wettige of erkende kinderen zijn van het slachtoffer, zoals door de wet bedoeld;

Aangezien eiseres q.q. opwerpt dat nochtans de toekenning der vergoeding diende te worden geregeld in de geest als voorzien bij de artikelen 205 en 206 van het Burgerlijk Wetboek, betreffende alimentatiegelden, en dat de wetgeving over de arbeidsongevallen als sociale wet al degenen wil schadeloos stellen, die rechtstreeks en persoonlijk onderstand van het

slachtoffer genoten (Annales Parlementaires, Chambre des Représentants 1902-1903, blz. 1337);

Aangezien eiseres q.q. verder nog tot staving van haar eis doet gelden dat tijdens haar tweede huwelijk voor de kinderen uit haar eerste echt ook militievergoedingen en gezins- en compensatievergoedingen aan het slachtoffer werden uitgekeerd;

Aangezien nochtans nergens de wet op de arbeidsongevallen naar het Burgerlijk Wetboek verwijst, wel integendeel, een eigen reeks rechthebbenden opstelt, waaronder de stiefkinderen niet zijn begrepen; dat bovendien, terwijl volgens het stelsel van het Burgerlijk Wetboek wel onderhoudsrecht bestaat tussen schoonkinderen en schoonouders, zulks niet het geval is tussen stiefkinderen en stiefouders; dat wel is waar de echtgenoot aan zijn echtgenote middelen dient te verschaffen, welke haar zelf mochten ontbreken tot onderhoud van kinderen uit een vorig huwelijk; dat echter de verplichtingen hier bestaan tussen moeder en kinderen enerzijds, tussen echtgenoot en echtgenote anderzijds, en dat bij de wet op de arbeidsongevallen onvoorwaardelijk wordt geregeld wat er aan de echtgenote toekomt, zonder dat dit bedrag door het bestaan van kinderen uit een vorig huwelijk kan worden beïnvloed;

Aangezien er ook geen gelijkstelling kan bestaan tussen de wet op de arbeidsongevallen, waar deze alleen wettige of erkende kinderen erkent, en de wet op de kindertoelagen en die op de militievergoedingen waar, de ene in haar artikel 51, de tweede in haar artikel 7, 2°, uitdrukkelijk als rechthebbenden, benevens de eigen kinderen, de kinderen der echtgenote opsommen;

Om deze redenen :

Wij, René Van Ostayen, Vrederechter an het kanton Brecht, zeggen voor recht dat er aan de kinderen uit een eerste huwelijk van eiseres q.q. wegens het aan haar tweede echtgenoot overkomen arbeidsongeval ingevolge de saamgeordende wetten op de arbeidsongevallen geen vergoeding toekomt;

Verwijzen eiseres q.q. tot de kosten des geding.

NOOT : Tegen bovenstaand vonnis werd niet in hoger beroep gegaan.

Het is merkwaardig, dat in de gehele rechtsleer en rechtspraak niets te vinden is over de hier uitgemaakte kwestie.

Aangenomen kan worden, dat het in bovenstaand vonnis aanvaarde standpunt zo natuurlijk was, dat dienaangaande voorheen nooit een eis gesteld was.

Dit wordt bevestigd door de veroordeling in de gerechtskosten, die krachtens de wet van 20 Maart 1948 slechts ten laste van de beweerde rechthebbenden van het slachtoffer kan uitgesproken worden, indien hun eis als « plagend en roekeloos » aangezien wordt.

M. L.

Vlaamse Juristen,

abonneert U

op het

“Rechtskundig Weekblad”

BIBLIOGRAPHIE

W. C. VAN BINSBERGEN: *Algemeen karakter van het Crimineel Wetboek voor het Koninkrijk Holland.* - Utrecht, 1949, 142 p.

Het «Crimineel Wetboek voor het Koninkrijk Holland», dat van kracht was van 1 Februari 1809 tot 1 Maart 1811, is de mijlpaal tussen het Oudvaderlandse en het nieuwe gecodificeerde strafrecht. En hoewel dit wetboek zeer belangrijk is — dat blijkt ten eerste uit bovenstaande studie — verschenen daaromtrent slechts weinige studies.

J. M. Kemper verzorgde in 1809 een uitgave met een inleiding en aanmerkingen. Mr G. A. Van Hamel schreef in 1888 een artikel, terwijl Mr Pols in 1879 te Utrecht hierover zijn inaugurale rede hield. Dat is alles. Mr W. C. Van Binsbergen, de ijverige assistent van prof. Pompe op het Criminologisch Instituut te Utrecht, heeft in zijn doctorale thesis gepoogd de geest van het Wetboek te typeren van uit het gezichtspunt der slogans van de Franse Revolutie: «Vrijheid, Gelijkheid en Broederlijkheid». En hij is daarin ten volle geslaagd.

Aan de drie hoofdstukken, welke ieder als opschrift dragen een gedeelte van de revolutionaire leuze, gaat een hoofdstuk vooraf dat algemene beschouwingen bevat over de tot standkoming van het Wetboek en nog enige andere punten, die voor het goed begrip van het geheel onmisbaar zijn.

De auteur heeft ook herhaaldelijk een vergelijking gemaakt met de Code Pénal van 1810, die in Nederland van kracht was van 1811 tot 1886, en daarbij voortdurend verwezen naar het commentaar van Chauveau-Hélie.

Koning Lodewijk-Napoleon, die een grote rol heeft gespeeld bij de tot standkoming van dit wetboek, treedt ons hier naar voren als een vorst die zich veel moeite heeft getroost om zich in te leven in de mentaliteit van het Nederlandse volk en als iemand die het Nederlandse volk een goed hart toedroeg.

Mr W. C. Van Binsbergen heeft zich door dit proefschrift ontpopt als een onzer beste strafrechtshistorici. Het boek is daarbij vlot en boeiend geschreven. Het geeft een volledig inzicht in de eersteling der strafrechtscodificatie in het Noorden.

Dr L. Th. Maes.

Handelingen van de Koninklijke Commissie voor de uitgave der oude wetten en verordeningen van België. - Boekdeel XVI, afl. II, 1950.

De tweede aflevering van boekdeel XVI, welke zopas verscheen, mag werkelijk belangwekkend genoemd worden. Het bevat de uitgave door Prof. Mr E. I. Strubbe van het belangrijke «Rechtsboek van Lier» (ca. 1415) (p. 150-191). De tekst van dat rechtsboek van deze kleine Brabantse stad verdiende, zoals Prof. Strubbe het in zijn inleiding aangeeft, om meer dan een reden uitgegeven te worden. Ten eerste is hij volstrekt onbekend. Ten tweede is hij betrekkelijk oud, hij behandelt het recht van vóór de wijzigingen die het door de redactie der costumen ondergaan heeft, en hij verstrekt aldus inlichtingen die men elders niet kan vinden. Het belang van de tekst is echter vooral hierin gelegen dat hij bijna woordelijk in de costumen van 1570 (tit. XV, a. 13-25) werd opgenomen, en aldus een schakel vormt tussen het Rechtsboek en het latere

recht. De inhoud bevat hoofdzakelijk het burgerlijk recht.

Anderzijds heeft de heer Yvan Roggen een belangrijke synthesis gepubliceerd over het jongstgeboorterecht in Brabant, waarover hij een grote studie heeft klaargemaakt (Le Droit de Juvenieur en Brabant, p. 192-228). Hieruit blijkt dat het jongstgeboorterecht veelvuldig voorkwam in de streken gelegen tussen de Dender en de Dijle. Men vindt het voor de cijnsgoederen gelegen onder Ukkel en St Pieters-Leeuw, en voor de leengoederen onder Grimbergen. Daar de door de heer Roggen bewerkte documenten dateren van uit de 14e eeuw, verwerpt hij de thesis als zou dit jongstgeboorterecht van Germaanse of Ligurische oorsprong zijn. Hij verklaart het ontstaan ervan door economische redenen.

Dr L. Th. Maes.

BALIELEVEN

VERBOND DER BELGISCHE ADVOCATEN

Het bureel van het Verbond is op Zaterdag 10 Juni voor de laatste maal bijeengekomen vóór de algemene vergadering te Charleroi, die op 24 dezer zal plaats hebben.

De dagorde was zeer uitgebreid. Enkel de belangrijkste punten zullen hier vermeld worden.

Er is eerst en vooral beslist geworden dat er in de toekomst op de algemene vergaderingen van het Verbond twee confraters zullen gelast worden met de onmiddellijke vertaling van de spreekbeurten en tussenkomsten, opdat al de aanwezigen zich gemakkelijker zouden kunnen uitdrukken in hun moedertaal. Dit stelsel zal te Charleroi reeds toegepast worden.

De eerste vergadering van het bureel van het Verbond voor het rechterlijk jaar 1950-1951 zal plaats hebben op het Gerechtshof te Brussel op 15 September. Dadelijk na deze vergadering zal geheel het bureel, zoals vorig jaar, de openingszitting van het Hof van Verbreking bijwonen.

De eerste algemene vergadering van het nieuw rechterlijk jaar zal gehouden worden te Antwerpen. Deze vergadering zal plaats hebben op 30 September te 3 uur in het Gerechtshof te Antwerpen. Het verslag van Mr R. Roland, advocaat aan de balie te Antwerpen, over «De specialisatie der advocaten» zal dan ter bespreking komen.

De tweede algemene vergadering zal plaats hebben op 28 October in een stad van Wallonië, die later zal worden aangeduid.

Uiteindelijk heeft het bureel zich beziggehouden met de vaststelling van het programma voor de werkzaamheden van het Verbond tijdens het nieuwe jaar. Al is dit programma nog niet volledig uitgewerkt, kunnen wij van nu af reeds aankondigen dat het Verbond zich zal inspannen om een middel te zoeken ten einde de gang van het gerecht te bespoedigen en de gerechtskosten te verminderen. De traagheid bij de werking van het gerecht en de overdrijving der gerechtskosten zijn twee bestendige oorzaken van de gerechtelijke crisis. Het bureel onderzoekt het middel om een zeer belangrijke prijs te stichten die zou toegekend worden aan de auteur van de beste uiteenzetting strekkende tot de oplossing van deze beide belangrijke kwesties.

VLAAMSE CONFERENTIE DER BALIE VAN ANTWERPEN

De Vlaamse Conferentie der Balie van Antwerpen heeft aan haar leden de hieronderstaande omzendbrief toegezonden :

« Een traditie getrouw wordt ook in de loop van het Rechterlijk jaar 1949-1950 de « Herman De Jongh-prijskamp » voor stagisten ingericht.

Alleen de stagedoende advocaten worden opgeroepen tot deelneming aan de wedstrijd. Zij die echter in een vroegere prijskamp bekroond werden, worden deze maal niet uitgenodigd tot deelneming.

Er bestaan drie verschillende mogelijkheden om aan de wedstrijd deel te nemen :

1° welsprekendheidsprijskamp. Deze wordt ingericht onder de vorm van een fictief strafrechterlijk geding waarvoor de Heer Procureur des Konings een dossier uit de archieven ter beschikking zal stellen en dewelke zal doorgaan op Maandag 3 Juli om 20.30 uur, in de zittingszaal der 10e Kamer van de boetstraffelijke rechtbank.

De stagisten kunnen er in optreden als Openbaar Ministerie, als verdediging of als Burgerlijke Partij.

2° het schrijven van een rechtskundig artikel.

3° het schrijven van een commentaar op een arrest.

Aan de winnaar van ieder der proeven wordt een prijs van 2.000 fr. toegekend, terwijl tevens de geschreven proeven in het Rechtskundig Weekblad gepubliceerd zullen worden.

De belanghebbenden kunnen zich in betrekking stellen met Mter Franck Georges welke hun alle verdere inlichtingen zal verstrekken. Zij zullen hem vóór 15 Juni mededelen aan welke proef zij wensen deel te nemen.

De jury is samengesteld uit : Mters Boelens, stafhouder, J. Franck, C. Van der Planken, R. Victor, en W. Opsomer.

De proefschriften dienen vóór 30 Juni 1950 te worden ingezonden aan het adres van de Heer Stafhouder. »

TIJDSCHRIFTEN

Nederlands Juristenblad, afl. 23 van 10 Juni 1950.

Prof. G. E. Langemeijer, Repressie en selectie. — Jhr. Mr. Th. W. Van den Bosch, Artikel 104 Wetboek van Strafrecht geenszins een dode letter. — Mr. H. G. Rambonnet, De Bevoegdheid van het N.B.I. in zake kostenberekening. — Mr. R. Holtz, De doodverkoop bij artikel 637 B.Wb. — Mr. R. J. Polak, Een niet-overijde stap. — Mr. J. Moolenburgh, Nogmaals : Compensatie in een kantongerechtsgeding. — Mr. A. G. Maris en Mr. J. Van de Giessen, Het besluit van de afdeling Beheer enz. van de Raad voor het Rechtsherstel dd. 7 Maart 1949, Stcrt. 24 Maart 1949, n° 59.

Weekblad voor Privaatrecht, Notarisambt en Registratie, n° 4142 van 10 Juni 1950.

Mr. P. W. Van der Ploeg, Levering van roerende lichamelijke zaken en van schuldvorderingen aan toonder. — Prof. Mr. G. de Grooth, Het rechtsherstel voor toonder-effecten en het « systeem van F 272 ». — Fiscale rechtspraak van de Hoge Raad.

Journal des Tribunaux, 11 Juni 1950, n° 3856.

Cyr. Cambier, L'annulation pour excès de pouvoir devant le Conseil d'Etat.

Recueil de Jurisprudence du Droit Administratif et du Conseil d'Etat, n° 2, 2° trimestre 1950.

Rechtspraak van de Raad van State met noten van Paul De Visscher, F. Meyers, G. Van Bunnin, F. Périn, A. Melchior.

Revue générale des Assurances et des Responsabilités, n° 3 Maart 1950.

Rechtspraak.

Recueil Dalloz de Doctrine de Jurisprudence et de Législation, 25 mai 1950, 1 et 8 juin 1950.

20° cahier :

M. Ch. Blaevoet, Variations sur la voie de fait administrative. — Notes et commentaires.

21° cahier :

M. Bernard Tricot, auditeur au Conseil d'Etat, La loi sur les dommages de guerre et sa mise en œuvre. — Notes et commentaires.

22° cahier :

M. E. S. de la Marnierre, Les législations de « protection ». — Notes et commentaires.

VLAAMSE JURISTEN,

Abonneert U op het "Rechtskundig Weekblad"